

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX SEPTEMBER - RUGSĖJO 7, 1995 Nr. 33

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SĄJUNGOS REALI KRAŠTO SAUGUMO POLITIKA

Vytautas Šeštokas

Atvykęs į Chicago Lietuvos ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius liepos 23 dieną padarė susirinkusiems lietuviams pranešimą, kuriame jis labai neigiamai nuvertino Lietuvos tautininkų sąjungą, sakydamas, kad tai yra nereikšminga partija, neatstovaujanti Seimo narių daugumai ir visuomenei.

Nemanau, kad tai yra tikslus Lietuvos tautininkų sąjungos apibūdinimas. Tiesa, kad Sąjungos atstovai neturi Seime daugumos, bet tai nereiškia, kad jie būdami mažuma, negali atstovauti visuomenei. Nereikia būti tautininku, tačiau verta pastudijuoti, jų ideologiją, programą ir politinius tikslus, kurie siekia Lietuvai gerovės, pilnos nepriklausomybės ir saugumo.

Šiuo metu Lietuvos vyriausybės nariai plačiai propaguoja Europos Sąjungą. Tačiau ši sąjunga nesuteiks Lietuvai saugumo. Ją jau kritikuoja ir kitos valstybės, kaip neefektyvią saugumo priemonę.

Rusija neprieštarauja, kartu ir skatina Lietuvą dalyvauti Europos saugumo sąjungoje. Tam pritaria ir LDDP. Tačiau ši Sąjunga saugumo garantijų neteikia. Rusija ir toliau priešinas ir kitus atkalba būti NATO nariais.

Lietuvių tautininkų sąjun-

gos pirmininkas R. Smetona yra už tai, kad Lietuva taptų NATO nare. Jo žodžiais, reikia stiprinti Lietuvos ginkluotąsias pajėgas, joms skiriant 10 procentų biudžeto. Dabar Seime reikia kovoti bent dėl 5-7 procentų Lietuvos gynybai. Tautininkai reikalauja NATO plėtimo, nepaliekant "Galimo grobio".

Žinoma, kad tik stipri karinė sąjunga, NATO globoje, gali garantuoti kraštams saugumą. Būnant NATO nariu tiesioginės grėsmės iš Rytų ar ji būtų Žirinovskio, ar kito naujo imperialisto nereikėtų bijotis.

Šį rudenį 16 NATO narių kariškių ir diplomatų grupės planuoja apsilankyti Varšuvoje, Vilniuje, Kijeve bei kitose vidurio Europos ir buvusios Sovietų Sąjungos sostinėse, kurios tik prieš 6 metus buvo laikomos priešų teritorija. Šios kelionės rezultatai leis padaryti sprendimus dėl naujų NATO narių priėmimo. Tik visų Baltijos šalių įsijungimas į pilną NATO organizaciją sustiprintų tų kraštų saugumą.

Todėl siekis tapti NATO karinės organizacijos nariu, kurį remia Lietuvos tautininkų sąjunga be kompromisų, yra sveikintinas visų lietuvių ir realus mūsų valstybės nepriklausomybės laidas.

V Pasaulio lietuvių žaidynių dalyvių iškilmingas paradas Gedimino prospekte Vilniuje. Nuotraukoje: žygiuoja Amerikos lietuvių sportininkai. A. Sabaliausko nuotr.

NATO: UŽMASKUOTA POZICIJA DĖL BALTIJOS ŠALIŲ NARYSTĖS

Elvydas Radvila

Rugpjūčio pabaigoje Lietuvoje apsilankę dviejų didelių kaimyninių valstybių – Vokietijos ir Lenkijos gynybos ministrai sukėlė nemažą atgarsį, nors su aukštą Vakarų valstybių pareigūnų kelionėmis jau esame apsipratę. Šių kelionių reikšmingumą Lietuvai padidino ta aplinkybė, kad kaip tik tuo metu Vokietijoje "nutekėjo" informacija apie tai, kaip ir kada bus plečiama NATO bendrija. Todėl buvo dėmesingai išklausoma į kiekvieną Vokietijos gynybos ministro V. Ruehe žodį, tikintis geriau suprasti naująją Vakarų politiką Baltijos valstybių atžvilgiu.

Visų pirma, įdomų palyginti abiejų ministrų kelionės dalykines puses. Su Lenkijos atstovu konkrečiai susitarta, kad 5 mūsų šalies kari-

ninkai mokysis aukštosiose Lenkijos karo mokyklose, pasirašytas ginkluotės ir technikos – 18 sunkvežimių su minosvaidžiais ir kitais ginklais, 6 vagonų radiolokacinės įrangos – perdavimo Lietuvai protokolas. Kitų metų pradžioje Lietuva dar gaus 5 sraigtasparnius bei kitos įrangos, sutarta, kad jau ateinančiais metais Lietuvos kariai dalyvaus taikos palaikymo akcijose kaimyninės Lenkijos taikos bataliono gretose, o dar po metų planuojama sukurti bendrą Lietuvos ir Lenkijos taikdaryų junginį. Pokalbiuose su Vokietijos atstovu apsibota bendrais žodžiais apie karininkų ir karių mokymąsi ir paruošimą Vokietijoje, galimą pagalbą rengiant Rūklos karinio mokymo centrą.

Labai bendro pobūdžio buvo ir V. Ruehe pasisakymas NATO plėtimosi klausimu. Jeigu prieš kurį laiką lankydamasis Lenkijoje jis visiškai atvirai pasisakė už mūsų kaimynų narystę NATO, tai kalbėdamas Baltijos valstybių sostinėse, šį klausimą jis stengdavosi apeiti. Savo saugumą Baltijos valstybėms V. Ruehe patarinėjo grįsti tokiomis nuostatomis: bendradarbiavimas su Šiaurės Europos ir Skandinavijos šalimis; gerų santykių palaikymas su Rusija; pastangų sutelkimas stojimui į ekonominę Europos Sąjungą. Jo nuomone, Baltijos valstybių nuogastavimai dėl agresijos iš Rytų yra nepagrįsti.

Tokios Vokietijos Gynybos ministro kalbos visiškai pagrįstai leidžia manyti, jog šiomis dienomis žurnale "Der Spiegel" paskelbta kol kas slapta 35 puslapių NATO dokumento santrauka atitinka tikrovę. Žurnale aprašytame dokumente nėra nei aiškaus naujų narių priėmimo plano, nei aiškių priėmimo kriterijų. Pasak diplomatų, tai padaryta sąmoningai, kad

kokia nors šalis paskui negalėtų tvirtinti, jog ji patenkina visus reikalavimus, taigi turi tapti NATO nare. Derybas su galimais naujais nariais numatoma pradėti 1997 metais, t.y. po prezidento rinkimų JAV ir Rusijoje, taip pat po Europos Sąjungos konferencijos dėl jos ateities. Nauji nariai bus priimtinėjami etapais: pirmiausia Lenkija, Čekija ir Vengrija, po to Slovakija, Slovėnija, Bulgarija ir Rumunija, ir tik po to, galbūt, Baltijos valstybės. Tačiau kaip tvirtina Reuter agentūra, tarp Vakarų valstybių diplomatų stiprėja sutarimas, jog Baltijos valstybės apskritai netaps NATO narėmis – daugiausia dėl susirūpinimo, kad Maskva tokią narystę vertintų kaip tiesioginę Vakarų provokaciją. "Mes negalime numatyti baltų įstojimo, ir rusams svarbu tai žinoti", – perduoda agentūra vieno neįvardinto diplomato žodžius.

Kita priežastis, kodėl NATO plėtimą norima riboti, yra padidėjęs išlaidos bei atsakomybės našta. Dėl šių priežasčių Washingtone

kilus ginčams, ir susirūpinus naujų narių esančių toli nuo Vakarų Europos kariniu apgynimu, panašu, kad entuziazmas tiek JAV, tiek Europoje kiek išblėso.

Kariškai tiesmuku krikščionio demokrato V. Ruehe kalbėjimu Baltijos valstybėse pasipiktinta net pačioje Vokietijoje. Užsienio reikalų ministras liberalas demokratas K. Kinkelis bei tos pačios partijos garbės pirmininkas grafas Lambsdorfas laikraštyje "Frankfurter Allgemeine Zeitung" pareiškė, kad saugumo Baltijos jūros regione negalima kurti Baltijos valstybių sąskaitą, išsakė nuomonę, jog Vokietija turi daryti viską, kad aplink Rusiją būtų išvengta regionų su skirtingu saugumo lygiu. Tačiau apžvalgininkai pažymi, jog nesutarimai tarp Vokietijos politikų kilo dėl to, kad atviros gynybos ministro kalbos griauja Vokietijos kaip Baltijos valstybių globėjos įvaizdį. Mat prieš NATO plėtimą į Rytus griežčiausiai pasisako kitos didžiosios Europos valstybės – Didžioji (Nukelta į 3 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

• **ROMUALDAS OZOLAS: VYRIAUSYBĖ NESISKAITO SU VALSTYBĖS INTERESAIS.** Gražūs žodžiai apie kilnias Vyriausybės pastangas optimizuoti šalies bankų sistemą yra ne kas kita, kaip pasirengimas privatizavimo už pinigų etapui, pareiškė ketvirtadienį spaudos konferencijoje Seimo narys, Centro Sąjungos pirmininkas Romualdas Ozolas. "Vyriausybės atstovaujama ir globojama politinė jėga jos finansinių tūzų asmenyje bandoma privesti prie patogiausių starto pozicijų ir su stipriausiomis dopingo dozėmis", pabrėžė jis. Pasak Romualdo Ozolo, tai rodo ir 17 milijonų eurių Europos Sąjungos paskolos "Tauro" bankui paskyrimas. Nežinia, ar Vyriausybė yra praradusi savikontrolę, ar netekusi valstybės kontrolės svertų, tačiau tokiais atvejais ji atstovauja jau nebe valstybės interesams. R. Ozolas taip pat apgailestavo, kad visuomenė buvo nepakankamai informuota apie Lietuvos ir Baltarusijos ministrų pirmininkų susitikimą Klaipėdoje, visuomenei nepranešta, kaip susitarta reguliuoti prekybos ir muitinių santykius, spręsti Lietuvos sostinės saugumo problemą, atitraukiant nuo Lietuvos sienos visas strategines NVS kariuomenės pajėgas.

• **I LIETUVĄ ATVYKS LENKIJOS PREMJEERAS.** Rugsėjo viduryje su oficialiu vizitu į Lietuvą atvyks Lenkijos Ministras pirmininkas Jozefas Oleksis. Apie tai ketvirtadienį įvykusioje spaudos konferencijoje pranešė Ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius. Premjero nuomone, labai svarbu, kad šis vizitas įvyks po CEFTA šalių vyriausybės vadovų susitikimo, nes priartėjimas prie CEFTA šalių yra viena iš pagrindinių Lietuvos užsienio politikos kryptų. Vizito metu bus aptariamos Baltijos Valstybių ir Vyšehrado šalių politinio ir ekonominio bendradarbiavimo galimybės, bus nagrinėjamos bendros abiejų valstybių saugumo ir gynybos, stojimo į Europos Sąjungos ir NATO problemos, oro erdvės kontrolės projektas bus derinamas su Europos Sąjungos standartais bei tokiu pačiu Lenkijos projektu.

• **1570 IR 1995: DVI ISTORINĖS DATOS VILNIAUS JĖZUITŲ GIMNAZIJAI.** Atkurtoje Vilniaus jėzuitų gimnazijoje baigėsi stojamieji egzaminai, sukomplektuotos klasės ir pedagogų kolektyvas. Pagal sustiprintą programą čia bus dėstomos anglų ir vokiečių kalbos, taip pat visose klasėse bus po vieną savaitinę lotynų kalbos pamoką. Numatytas psichologijos fakultatyvas. Viduryje savaitės vietoj vienos pamokos bus šventosios Mišios. Vilniaus jėzuitų gimnazijoje mokysis virš 100 vaikų iš katalikiškų šeimų, dirbs apie 40 pedagogų – praktikuojančių katalikų. Buvo siekiama, kad čia ateitų vyresniojo mokytojo ar mokytojo eksperto kategorijas turintys pedagogai. Trys iš jų – mokslo daktarai.

Vilniaus jėzuitų gimnazijos šventinimo ir naujųjų mokslo metų pradžios iškilmės numatytos rugsėjo 11 dieną. Viena iš seniausių Lietuvoje vidurinio mokslo institucijų – Vilniaus jėzuitų kolegija buvo įsteigta 1570 metais. Nuo 1751 metų ji veikė prie šv. Kazimiero bažnyčios ir vienuolyno – toje vietoje kur ir dabar stovi 1922 metais jėzuitų rekonstruoti jų gimnazijos pastatai. 1940 metais sovietinė okupacinė valdžia jėzuitų gimnaziją uždarė. Atsikuriančią gimnaziją globoja Jėzuitų provinciolas daktaras Tėvas Jonas Boruta SJ, jos direktoriumi paskirtas Tėvas Antanas Gražulis SJ.

• **LIETUVA IR LENKIJA NĖRA VARŽOVĖS KELIJE Į NATO.** Jau ateinančiais metais Lietuvos kariai dalyvaus taikos palaikymo akcijoje kaimyninės Lenkijos taikos bataliono gretose, o dar po metų – 1997-aisiais – planuojama sukurti bendrą Lietuvos ir Lenkijos taikdaryų junginį. Tai pirmadienį sostinėje surengtoje spaudos konferencijoje patvirtino Lenkijos gynybos ministras Zbigniew Okonski ir Lietuvos krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius.

Bendro bataliono kūrimo projektas ir kiti klausimai aptarti pirmadienį oficialių trijų dienų vizitą Lietuvoje pradėjusio Lenkijos gynybos ministro susitikimuose su Lietuvos vadovais. Kaip žinoma, tokią bendradarbiavimo idėją šiemet vasario mėnesį lankydamasis Lenkijoje pasiūlė Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas.

Lenkijos gynybos ministerijos vadovo ir jį lydinčios delegacijos derybose su Lietuvos krašto apsaugos ministerijos pareigūnais nemažai dėmesio skirta ir kitam bendram, – oro erdvės kontrolės sistemos projektui.

Lietuvos krašto apsaugos ministro teigimu, dvišalis regioninis bendradarbiavimas gynybos srityje neabejotinai sutrumpins Lietuvos ir Lenkijos kelią į strateginį tikslą, tapti NATO narėmis. Z. Okonski pabrėžė, jog reikia atmesti klaidingą nuostatą, kad Lietuva ir Lenkija ar kitos Vyšehrado šalys yra varžovės kelyje į NATO ir vienu valstybių įsijungimas į aljansą sukludys tai padaryti kitoms.

• **V. LANDSBERGIS: BALTIJOS VALSTYBIŲ SAUGUMĄ GALI GARANTUOTI VAKARAI.** Šalies politikai privalo nuolat priminti Vakarams, kad Lietuva siekia tapti NATO nare. Konkretūs pasiūlymai dėl greitesnio integravimosi į šią organizaciją gali būti teikiami, be kita ko, įgyvendinant programą "Partnerystė taikos labui". Tai pirmadienį spaudos konferencijoje pabrėžė Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininkas Vytautas Landsbergis, komentuodamas savo pareiškimą dėl santykių su Rusija.

Diktatūrų nepotizmas

Pasaulyje dar daug žmonių yra valdomi karinių ar ideologinių diktatorių. Pastaruoju metu vėl pagarsėjo Irako diktatoriaus Saddam Hussein nemalonumai. Rugsėjo vidury du Irako prezidento žentai su šeimomis ir savo asmeniniais sargybiniais išvažiavo į kaimyninį Jordaną ir paprašė Jordano karaliaus Husseino politinės globos. Svarbiausias bėglys – generolas Hussein Kamel Hassan al-Majid buvo Irako karinės pramonės direktorius, ginklų tiekimo viršininkas. Paskui jį į Jordano sostinę nuskubėjo Jungtinių Tautų Irako tarptautinių sankcijų priežiūros valdininkai, bandydami sužinoti tiesą apie Irako slaptaigaminamus masinio naikinimo ginklus: dujas, biologines bombas, bakterinius užtaisus.

Gen. Kamel Jordane tuoj pasakė spaudos konferencijoje kalbą, ragino savo kolegas karininkus Irake sukilti prieš diktatorių ir jį pašalinti, kad Irakas galėtų pradėti normalų gyvenimą.

Irako prezidentas Saddam pasirodė televizijoje, kur puolė "išdavikus" ir "vagis". Žinių tarnyba kaltino

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

gen. Kamel pasisavinus ir išsivežus į užsienį nemažas sumas pinigų. Saddam pasiuntė į Jordaną savo žmoną, kad ji prikalbintų abi dukras grįžti namo. Jordanan nuvyko ir prezidento sūnus Udai bandyti paveikti Jordano karalių, kad tas sugrąžintų visus pabėgėlius. Atrodo, kad pasiuntiniams jų uždaviniai nepavyko.

Jau šių metų pradžioje Irake prezidentas Hussein pradėjo valdžios žmonių "valymą". Buvo pakeistas vyriausybės gynybos ministras, diktatoriaus pusbrolis. Savo vietos neteko vidaus reikalų ministras, netikras prezidento brolis, o šio sūnus žuvo neišsiaiškiose aplinkybėse. Kitas pusbrolis išvyko į užsienį, tačiau jo nuosavybės Irake buvo konfiskuotos. Irako opozicijos žiniomis, diktatorių Saddam pasitiki tik savo sūnumis, kurių vienas Udai susipykęs su gen. Kamel ir jam grasinęs kalėjimu. Antras sūnus Qusai vadovauja kelioms naujoms žvalgy-

bos organizacijoms ir prezidento apsaugos daliniams. Abu sūnūs vyriausybėje dalyvauja kaip viceprezidentai. Vyriausias sūnus Udai esąs energingesnis, smarkesnis. Jis išivėlęs į įvairius biznius, leidžia ir redaguoja plačiai skaitomą laikraštį "Babil".

JAV vyriausybė pasiuntė į Viduriniuosius rytus papildomas karo jėgas, pakartojo, kad įvykiai Irake dar nesudaro sąlygų atšaukti tai valstybei taikomas tarptautines ekonomines sankcijas. Europos spauda rašo, kad tos sankcijos neatnešė laukty rezultatų: žmonių sukilimo prieš diktatorių. Priešingai, irakiečiai kaltina Vakarų valstybes, kad jos sukėlė žmonių vargą ir badą o diktatorių liko tas pats, tik dar piktesnis. Jo draugai ir rėmėjai nebadauja.

Žodis "nepotizmas" kilo iš lotynų kalbos žodžio "nepos". Italai padarė iš jo "nipote", o anglai sukūrė "Nephew". Mūsų kalboje tai būtų "brolvaikis" "brolaitis", "seserėnas" ar "seservaišis". Kai kurie žodiniai panaudoja ir žodį "kūmas". Monarchijose paveldėjimo teisė nustatyta tradicijomis ar konstitucijomis, tačiau dažnai net ir marksistinėse diktatūrose klesti šeimų sudarytos valdžios. Geras pavyzdys Šiaurinė Korėja ar buvusi Rumunija, kur Nicolae Ceausescu jau rengė savo sūnų Nicu tapti valdžios galva. Š. Korėjai mirus diktatoriui Kim Il Sung, diktatorium laikomas jo sūnus Kim Jong Il, nors stebėtojai laiko jį visiškai netikusiu tokioms pareigoms. Ilgai šalį valdęs diktatorius Kim Il Song jau nuo 1950 m. svarbioms pareigoms sukviestė apie 30 savo giminių. Vėlionies jaunesnis brolis tebėra valstybės viceprezidentas, Kang Son San yra ministrų kabineto pirmininkas ir Yang Hon Sop – parlamento pirmininkas.

Kitoj komunistinėje valstybėje Kuboj diktatorium tebėra Fidel Castro, tačiau jo brolis Raoul vadovauja kariuomenei. Buvusi sandinistų valdžia Nikaragvoj diktatorium turėjo Daniel Ortega, tačiau kariuomenei vadovavo jo brolis Humberto. Haiti valstybėje diktatorium ilgai buvo Francois Duvalier, po jo valdžią perėmė jo sūnus Jean-Claude Duvalier. Populiariai jie buvo vadinami "Papa Doc" ir "Baby Doc".

Dar šiais metais Šri Lanke vykę demokratiniai rinkimai išrinko prezidentę Chandrika Kumaratunga.

(Nukelta į 9 psl.)

Pastaruoju metu, sakoma pareiškime, vėl siūloma siekti gerų Lietuvos santykių su Rusija, toliau juos normalizuoti. Dažnai tai siūloma ne tuo adresu, nes visas Lietuvos išsivadavimas 1989-1991 metais buvo gerų tarpvalstybinių santykių siekis. Normalizuojant Lietuvos santykius su Rusija, esminės gairės buvo 1991 metų liepos 29 d. tarpvalstybinių santykių pagrindų sutartis, po to 1992 metų rugsėjo 8 d. susitarimas per vienerius metus išvesti Rusijos kariuomenę ir 1993 metų rugpjūčio 31 d. – to susitarimo įvykdymas.

Vėlesnėje Rusijos raidoje išryškėjo siekis atkurti viešpatavimą kaimyninėms šalims, vėl įtraukti jas į savo orbitą. Gal tai ir laikoma gerais santykiais, tačiau tasyk nesutinkančios paklusti valstybės bus kaltinamos, jog nenori "gerų" santykių, sako V. Landsbergis.

Kuomet iš Vakarų mums siūloma siekti Lietuvos saugumo per normalius santykius su Rusija, atrodo, pamirštama šių dienų Rusijos politinė tikrovė. Ji tokia, kad mes tik per savo šalies saugumą galime laimėti normalius, nesatelinčius santykius su Rusija, o ne atvirkščiai, pabrėžė V. Landsbergis.

Jis sakė, jog tik tada, kai Rusijos valdžia įsitikins, kad nebegali atsiimti ir vėl valdyti Baltijos valstybių, – pati normalizuos santykius, atsisakys bauginimų, ekonominio ir politinio spaudimo. Todėl, Vytauto Landsbergio nuomone, Rusijos draugai Vakaruose pasielgtų teisingai, garantuodami Baltijos valstybių, tarp jų ir Lietuvos, saugumą.

• **TAUTININKŲ VADOVAS KVICEIA DEŠINIUSIUS Į STIPRESNĘ KOALICIJĄ.** Lietuvių tautininkų partijos pirmininkas Rimantas Smetona neatmeta galimybės, kad "vieną dieną valdžia dėl nesugebėjimo spręsti valstybės reikalų gali būti pilietišškai paprašyta pasitraukti" ir pareikalauti pirmalaikių Seimo rinkimų.

Pernai tautininkai buvo iniciatoriai paskelbti pirmalaikius Seimo rinkimus, tačiau jų nepalaikė kai kurios kitos opozicinės partijos, tarp jų ir Tėvynės sąjunga. Gyvenimas parodė, sakė spaudos konferencijoje R. Smetona, ką atnešė šaliai dar vieneri metai valdant LDDP ir ką žada ateinantys.

Nepaisant to, kada įvyktų Seimo rinkimai, – kitų metų pavasarį ar rudenį, – būtina platesnė dešiniųjų partijų koalicija, pareiškė jis. Jo nuomone, opozicinės partijos galėtų pateikti bendrą rinkimų sąrašą, kuriame būtų tokių asmenų, kaip Valdas Adamkus, Vytautas Landsbergis, Aloyzas Sakalas, Romualdas Ozolas bei daugelio kitų pavardės.

Jeigu to pasiekti nepavyktų, sakė R. Smetona, reikia suburti centro jėgų bloką.

Rimantas Smetona apgailestavo, kad šiuo metu nėra tikros dešiniųjų partijų koalicijos ir netgi rimto bendradarbiavimo. Jas suteikti į vieną politinę jėgą galėtų tikras vadovas, derindamas visų opozicinių partijų nuomonę. Vytautas Landsbergis dešiniųjų lyderiu laikomas nepelnytai, sakė pirmadienį spaudos konferencijoje R. Smetona.

ELTA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusė metų \$17.00 • Atskiuro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

NE VISUOMET PARAMA

IVERTINAMA

Juozas Žygas

Turbūt pastebėjome ir visi žinome, kad ryšiai su Lietuvos žmonėmis nėra tokie, kokie turėtų būti. Esame nusivylę ne tik mes, bet ir giminės, giminačiai ir net kraštiečiai Lietuvoje. Manychiau, kad čia nėra tiek blogos, kiek skirtingų pažiūrų ir galvosenos reikalas. Mes manėme, kad tereikia tik "geležinei uždangai" sugriūti ir vėl rasime Lietuvą ir jos žmones tokius, kokius palikome. O jie galbūt galvojo, kad tereikia tik giminaitį ar bent kraštiečių susirasti, ir automobilis savaimė atsiras. Bet taip neįvyko, tad vieni ir kiti esame šiek tiek nusivylę.

Pirmiausia, mūsų tautiečiai negalėjo ir dar negali įsivaizduoti, kad visi mūsų darbuotojai už visuomeninį darbą ne tik negauna jokio atlyginimo, bet dažnai dar ir savų lėšų prideda. Geras pavyzdys galėtų būti "Šilo" gastrolių atgarsiai. Žmonės, kurie juos atsikvietė ir jų gastroles organizavo, daug darbo ir sielos į tai įdėjo. Be to, įvairias smulkias išlaidas iš savo kišenių apmokėjo. O A. Garmutė T.Ž. 1995 m. 28 nr. taip rašė: "Amerikiečiai – biznio žmonės. Mes tuo nesistebime. Todėl Klemensui Tamaliūnui kyla logiškas klausimas. Kažin kaip jaunų, sveikų, profesionalų – artistų grupės, atvykusios koncertuoti į JAV, užsidirba sau kelionėms, salėms, vaisėms ir panašioms reikalingoms?" Iš to ką ji rašė galime suprasti, kad ji nemato skirtumo tarp pajamų ir pelno: O kas turi apmokėti keliones, sales ir kitką, jeigu ne pajamos už koncertus? Be to, labai negražu iš tokių svečių pusės, idealistes ir idealistus – kurie dirba nei cento negaudami vadinti biznierių! Joks protingas biznierių tokių gastroliuojančių į svečius nekviest!

Kitas toks, nenorėčiau sakyti, nedėkingumo, bet grei-

čiausiai nesupratimo reikalas – tai APPLE pagalba Lietuvai, apie kurią iki šiol mes manėme, kad tai viena iš naudingųjų pastangų Lietuvai padėti. Panašūs atsiliepimai buvo ir iš Lietuvos girdimi. "Į APPLE kursų mokytojai noriai važiuoja atostogų skaityti, nors žino, kad nei jų kvalifikacija, nei alga nepadidės", sakė "Lietuvos rytui" Anykščių meras pedagogas Saulius Nefas. Jis pabrėžė, kad savivaldybė rėmė ir remia APPLE iniciatyvas, nes šios srities išlaidos rajono gyventojų bendruomenei duodančios daugiausia naudos".

APPLE kursai: kiek Lietuva gauna ir kiek praranda? "Lietuvos rytas" 1995 m. liepos 21 d. Nr. 169.

"Šiomet tik APPLE kursams ministerija pervedė į instituto sąskaitą 35 tūkstančius 169 litus. Aurimas Juozaitis, buvęs APPLE patikėtinių tarybos narys Lietuvoje papasakojo, kad du ar tris kartus buvo išsiųstos rekomendacijos APPLE direktorių tarybai nepaversti APPLE gigantišku renginiu, mažinti dėstytojų skaičių, apriboti dalyvių skaičių. Į rekomendaciją nebuvo atsižvelgta. "Pamatėme ir suvokėme, kad Amerikos švietimo sistema nėra tobulesnė ir Lietuvai būtų artimesnė kurios nors Europos šalies, ypač Šiaurės šalių, švietimo sistema, – sako N. Kudabienė. – Tačiau ministerija ir savivaldybė turi išlaikyti APPLE lektorius, o tai milžiniška suma ir galvoti apie kitus kursus nėra galimybės". "H. Vaičekas yra įsitikinęs, kad už tiek pinigų galėtų rajono pedagogams suorganizuoti keletą labai gerų kursų, pasikviestas po porą kompetetingų lektorių iš Europos". Sunku susivokti, kur yra teisybė. Tik tiek aišku, kad už neprašytą pagalbą ačiū yra sunku tikėtis!

NATO: UŽMASKUOTA POZICIJA DĖL BALTIJOS ŠALIŲ NARYSTĖS

(Atkelta iš 1 psl.)

Britanija, Prancūzija, Italija, taigi kodėl baltams nemaloniai tiesas turėtų išdėstyti vokiečiai? Pikti liežuviai Lietuvoje netgi kalba, kad Vokietija norėdama jaustis saugiai pasirūpino, kad naujosiomis NATO narėmis taptų tik jos artimiausios kaimynės, o dar kiti, šiomis dienomis minėdami Ribentropo – Molotovo sandėrių metines, paskelbė, jog panašūs dalykai vyksta ir šiomis dienomis mūsų akyse.

Atrodo, kad Rusija susitaikė su kelių Vidurio Europos valstybių priėmimu į NATO. Tačiau ji matyt ir toliau kels sąlygas dėl čia dislokuojamos NATO kariuomenės skaitlingumo bei ginkluotės. Tačiau Baltijos valstybių priėmimui Rusija priešinosi visomis išgalėmis. Prieš kurį laiką Rusijos generalai netgi buvo pareiškę, jog neatsisakys ketinimų priimti Baltijos valstybes į NATO, Rusija imsis atsakomųjų žingsnių – padidins savo karinį pajėgumą Karaliaučiaus krašte ir netgi dislokuos čia taktinį branduolinį ginklą. Šiomis dienomis Rusijos ginkluotosios pajėgos čia pradėjo didelės apimties karines pratybas – daugiau kaip 50 karo laivų imituoja Baltijos jūros kranto puolimą. Matyt padrąsinti Vakarų politikų neryžtingumo ir supratę tai kaip ženklą, kad Baltijos val-

stybės paliktos Rusijos įtakoj, kai kurie šios šalies politikai eina dar toliau. Karaliaučiaus krašte rinktas Dūmos deputatas J. Vojevoda pareiškė, jog Rusija su Baltijos valstybėmis turėtų sudaryti sutartis, pagal kurias Rusijos karinis laivynas būtų dislokuotas šių šalių uostuose. Baltijos valstybių sutikimą, jo nuomone, galima pasiekti ekonominėmis priemonėmis: "Latviją ištikus finansinei krizei ir esant galimai finansinei krizei Lietuvoje". Baltijos valstybės pastebės, kad joms naudinga leisti grąžinti Rusijai karinio laivyno bazes.

Atsiliepdamas į naujausias žinias, konservatorių vadovas V. Landsbergis sakė, jog Rusijos diplomatai pasiekė laimėjimą, Lietuvos diplomatams miegant. Jis paragino vykdyti aktyviąėjimo į NATO politiką, nuolat teikti konkrečius pasiūlymus dėl dalyvavimo programoje "Bendradarbiavimas taikos labui", klausti Vakarų ar Baltijos jūra bus Rusijos karinė viešpatija ir kokį krantą galėtų Rusija pulti Baltijos jūroje. Jis taip pat stebėjosi raginimais Baltijos valstybėms normalizuoti santykius su Rusija ar siekti gerų santykių su Rusija, nors šiai valstybei to nesiūloma. Jis sakė, jog Lietuvos išsivadavimas nuo pat 1989 metų buvo santykių normalizavimas ir gerų lygia-

teisių tarpvalstybinių santykių siekis – Lietuva visą laiką siūlė Maskvai normalizuoti tarpvalstybinius santykius, atkurti tai, kas buvo normalu, teisėta ir teisinga iki okupacijos ir aneksijos. Profesoriaus apgailestavo, jog vėlesnėje Rusijos raidoje išryškėjo siekis atkurti viešpatavimą kaimyninėms šalims, tokius santykius matyt laikant gerais ir normaliais santykiais, o nesutinkančius paklusti kaltinant nenoru "gerų" santykių. "Tik tada, kai Rusijos valdžia įsitikins, jog nebepali "atsiimti" ir vėl valdyti Baltijos valstybių, ji normalizuos santykius, atsisakys bauginimų, ekonominio ir politinio spaudimo. Be abejo, tai bus naudingiausia ir pačiai Rusijai. Todėl Rusijos draugai Vakaruose pasielgtų teisingai garantuodami Baltijos valstybių saugumą", – padarė išvadą V. Landsbergis.

Lietuvos vykdomą užsienio politiką šiomis dienomis supeikė ir Centro partijos vadovas R. Ozolas.

Šių priekaištų nenutylėjo ir šalies diplomatai. Užsienio reikalų ministerijos sekretorius A. Januška, atsiliepdamas į Vokietijos žurnale pasirodžiusias žinias pareiškė, kad nėra jokių argumentų išskiriančių Lietuvą iš kitų Vidurio Europos šalių, o pripažinimas, kad Rusija Lietuvoje turi "ypatingesnių" interesų, negu pavyzdžiui, Lenkijoje, "taptų Vakarų diplomatijos fiasko, ir todėl nėra įmanomi".

95.VIII.31

EGZEKUCIJŲ KAMERA –

MUZIEJUI

Edmundas Simanaitis

Dar visai neseniai Iljičius iš Lukiškių aikštės bronzinę ranką ištiesęs rodė į "šviesų komunizmo rytojų" parengtą Lietuvai – į didžiulį KGB pastatą, prikimsčią šnipinėjimo aparatūros, unikalios turiniu bei gausios dokumentacijos – okupanto represuotų ir nužudytų žmonių bylų ir pilną Gulago kalbą šnekančių žmogėnų, kurpiančių bylas ir šmirinjančių po visą Lietuvą, rezgančių sekimo tinklus ir šantažuojančių užverbuotus, įbaugintus, apgautus žmonelius.

Šiuose, dar caro laikais pastatytuose rūmuose nuo 1944 m. vasaros, kai tik pasitraukė iš sostapilio vermachto kareiviai ir įžengė sovietų armija, čia buvo įsteigtas vadinamasis vidaus kalėjimas, kuriame šeimininkavo okupanto represinė tarnyba, vadinusis NKVD, NKGB, MVD, KGB vardais. Juose buvo kalinami, tardomi, kankinami ir žudomi suimtieji. Profesionalas žudikas Vasilij Dolgiriovas buvo atsiųstas į pagalbą "išvaduotai Lietu-

vai" iš Kurgano srities į Vilnių dar 1944 metų liepos 15 d., ir tuoj pat ėmėsi "darbo". Tais sunkiais ir lemtingais Lietuvai metais okupantas žudė daug ir sistemingai. Reikėjo palaužti tautos pasipriešinimą.

1994 metų 24, 25, 26 ir 1995 metų 3-me "Tremtinio" numeriuose buvo aprašyta šio šurpau mirties fabriko technologija ir vienas iš vyriausiųjų tos technologijos meistrų – beraštis MVD pulkininkis V. Dolgiriovas. Jis už ištikimą tarnybą partijai ir "atsidavimą komunizmo statybos reikalui" buvo apdovanotas sovietiniais medaliais ir ordiniais, tarp jų ir Lenino. Chroniškas potraukis alkoholiui visiškai netrukė budelio profesijai. Žudė jis nelabai išradingu, tačiau čekistų praktikuotu ir milijonus kartų patikrintu metodu.

Pasmerktąjį kalinį iškviestas davė tariai pas tardytoją ar kalėjimo viršininką neva dėl jo rašyto malonės prašymo ar nuosprendžio peržiūrėjimo. Budelis iš kameros at-

sivesdavo auką, varydamas ją pirma savęs. Nusileisdavo laiptais į pusrūsį. Nelaimėlis įžengdavo į žudymo kamerą gal net neįtardamas, kad žengia paskutinius žingsnius. Budelis išsitraukdavo pistoletą ir šūviu į pakaušį nužudydavo kalinį. Dar paleisdavo kontrolinį šūvį jau parkritusiam aukui į smilkinį... Šio žudynių konvejerio "produkcija" – Tuskulėnų parko duobės.

Dar nėra tiksliai nustatyta, kuris iš budelių atėmė gyvybę JE vyskupui V. Borisevičiui, kuris nužudė narsų partizanų vadą Joną Norkų – "generolą Vėtrą"... Čia buvo nužudyti tūkstančiai Lietuvos šviesuomenės atstovų, mokytojų, partizanų, ūkininkų, valdininkų, karininkų, studentų, gimnazistų...

Ši žudymo kamera nepermirkė krauju, nors jo čia pralieta ypatingai daug. Kai nužudytojo kūną įmesdavo į paskliautėn įvartyto sunkvežimio kėbulą, kraują nuplavidavo vandeniui iš guminės žarnos, mat, šalia skalbyklos būta. LPKTS rūpesčių ir atkakliu reikalavimu šiame pastate dalis KGB kalėjimo

(Nukelta į 7 psl.)

ŠIUOLAIKINĖS LIETUVIŲ
VERTYBĖS

Dr. Liliana Astra
(Tęsinys. Pradžia Nr. 32)

Žmonių vertybės dažniausiai apibrėžiamos kaip visuotinai suvoktos kultūrinės reikšmės, įtvirtintos jų socialinės veiklos etalonuose, elgesio normose. Šiuo požiūriu vertybių neigimą galime pavadinti antivertybe – taip pat gilumine, reikšmine paskata, lemenčia žymios lietuvių jaunimo dalies suvokimo, mąstymo ir elgesio kultūrinėje realybėje ypatybės. Šią labai svarbią išvadą padrindžia ir pagilintas jauniosios kartos vertybinės sąmonės tyrimas. Statistiniu

požiūriu tiesiog milžiniška jaunimo dalis, skirtingai nuo jų tėvų, senelių ir prosenių, antivertybėms suteikia pozityvų turinį. Semantinė dvidešimtmečių vertybių struktūros analizė padėjo apibrėžti šias socialinio elgesio tendencijas: skyrybas ir nesantuokinius ryšius kaip savaime suprantamą dalyką vertino beveik absoliuti vaikinių ir merginų dauguma, abortus vertino pozityviai du trečdaliai dvidešimtmečių, nors šiuose vertinimuose žymūs lyties skirtumai (žr. 2 lent.).

2 lentelė SEMANTINIS ANTIVERTYBIŲ TEZAUROS - 1993	
Dvidešimtmečiai (18 - 23 m.)	
Skyrybos	
29 %	70 %
Neleistinas dalykas	Normalus reiškinys
Blogai	Vertinu teigiamai
Smerkiu	Skyryboms pritariu
Daro žalą vaikams	Neprieštarauju
Nepritariu	"Skyrybos naturalus dalykas..."
Skyrybas vertinu neigiamai	"Jei du žmonės kartu gyventi negali, tai kodėl gi neišsiskirti..."

Nesantuokiniai ryšiai	
30 %	69 %
Neigiamai	Teigiamai
Blogai	Normalu
Nepriimtina	Tai nieko blogo
Nepateisinu	Pateisinu
Nepritariu	Visai neblogai
"Kelias į AIDS..."	"Normalus reiškinys, būtinas žmogui fiziologiškai ir savęs patikrinimui"
"Esu griežtai nusistatęs prieš tokius ryšius"	"Nesantuokiniai ryšiai yra geras dalykas"
	"Tai normalus dalykas visame pasaulyje, po 20 metų tokio termino nebus"

Prostitucija	
43 %	57 %
Nepritariu	Normalu
Neigiamai	Kiekvienas verčiasi kaip moka
Blogai	Kaip kas gali, taip ir užsidirba
Tai slykštu	"Dabar kaip kas nori, taip ir gyvena"
"Man gaila tų žmonių, kurie iki to nusmuko"	"Tik nereikia to vertinti neigiamai"
"Smerkiu ir bausčiau"	"Prostitucija - vienas pragyvenimo šaltinių, jos nereikia drausti"
"Savęs pardavimas"	"Reikia ir to, visus amžius buvo, negi staiga ir nebereikia..."
"Neapkenčiu ir bausčiau"	"Tai natūralu, būtina ją legalizuoti, valstybiniu ar privačiu mastu steigti viešnamius. Dorovės saugotojai ir davatkos galės pašnekti apie visuomenės dorovingumą, kai pamatys eiles prie jų..."

Abortai*	
39 %	59 %
Neigiamai	Vertinu teigiamai
Nepritariu	Pateisinu
Gyvybės žudymas	Nieko blogo
Kategoriškai prieš	Už
"Abortai turi būti uždrausti"	Esu prieš abortų uždraudimą
Žmogžudystė	Viskas priklauso nuo aplinkybių
"Laikausi krikščioniškų pažiūrų, esu prieš"	Kaip kam geriau
	"Tai žiauru, bet kol kas neišvengiama"
	"Esant tokiai visuomenei, abortų uždrausti negalima"
	"Geriau jau abortai, negu nelaimingas vaikas, kurio negali išlaikyti"

* - gauti statistiškai reikšmingi lyties skirtumai - merginos abortus pateisina dvigubai dažniau.	
Savižudybės	
53 %	45 %
Blogai	Pateisinu
Neigiamai	Tai kiekvieno individo problema
Nepriimtina	Silpnos valios pasireiškimas
"Savižudybė baisi nuodėmė. Nė vienas iš mūsų neturime teisės patys atimti savo žmogus neturi teisės atimti sau gyvybę, kad ir koks beprasmiš atrodytų gyvenimas"	Žudosi tik silpnas žmogus
	"Kiekvieno žmogaus reikalas. Banginiai taip pat žudosi"

Antivertybės - tai naujas reiškinys dvasinėje lietuvių kultūroje, nes tradicinėje paprotinėje teisėje, moralėje, elgesio normose, įstatyminiuose aktuose šeimos išlaikymo, dorovės vertybės buvo įgijusios šimtmečiais nekontingentų atraminį statusą. O deformuoto socialinio elgesio - prostitucijos, nesantuokinių ryšių, savižudybių, abortų apraiškos, silpninančios ir ardančios tautinės bendruomenės gyvybingumo pamatus, įgydavo griežtai neigiamą prasmę. Individuali žmoniškųjų vertybių raiška susijusi su bendrine visuotinai reikšmingų vertybių visuma, kurią ir vadiname vertybine skirtingų grupių ar žmonių kartų sąmone. Todėl skur-

džios žmonių vertybės, prieštaringas jų pobūdis, be jokios abejonės, silpnina ir smukdo tautinę savimone, lemia netradicinio elgesio formas. Prognozuodami jų tendencijas Lietuvoje, pasinaudosime vertybių struktūros kaitos tyrimo išvadomis. Lyginant dvidešimtmečių, jų tėvų, senelių ir prosenių vertinimus, paaiškėjo, kad statistiškai labai didelės jaunimo dalies sąmoneje aktuali radėsi daug Tėvynės pakeitimo ir naujos ieškojimo nuostata. Į klausimą "Ar Jūs norėtumėte visam laikui išvykti gyventi į kitą valstybę, šalį?" dvidešimtmečių vaikinių ir merginų atsakymai vėl buvo poliariniai - nuo kategoriško neigimo iki karštingo noro kuo greičiau išvykti (žr. 3 lent.).

3 lentelė TĖVYNĖS VERTINIMŲ STRUKTŪRA - 1993	
Dvidešimtmečiai (18-23 m.)	
71 %	28 %
Ne, Ne, jokių būdu	Taip. Labai norėčiau. "Kuo greičiau, tuo geriau";
"Ne, aš labai ilgėčiausi savo gimto krašto"	"Taip, nes norėčiau galų gale pajusti, kad gyvenau, o ne egzistuoju, kaip dabar";
"Gal tik laikinai, užsidirbti pinigų"	"Vakaruose aukštas kultūros lygis ir apskritai norisi pagyventi kaip baltam žmogui"

4 lentelė TAUTIŠKAI MIŠRIŲ ŠEIMŲ VERTINIMAI	
Dvidešimtmečiai (18-23 m.)	
33 %	65 %
Neigiamai	Teigiamai
Nepritariu	Pritariu
Nepalankiai	Tai normalus dalykas
Nepriimtina	Jokio skirtumo
Nesusipratinimas	"Normalu, širdžiai neįsakysi"
"Vertinu neigiamai, nes tokios šeimos neišsaugos papročių, vaikus auklės kiekvienas pagal save"	"Nėra jokio skirtumo tarp tautų"
Mišrias santuokas turėtų uždrausti įstatymai, nes mūsų tauta gali visiškai išnykti	"Manau, kad šeimos neturėtų dalintis į lietuvių, rusų, gruzų"
"Nepritariu, nes tai kenkia vaikams (kuris iš tėvų palenks į savo pusę) ir pusiausvyrą sunku įsivaizduoti"	"Meilė nežino jokių kliūčių..."
"Tai blogas dalykas tokių šeimų vaikams, nes jie neturi kalbos ir Tėvynės"	"Gal reikėtų mišrias šeimas skatinti, tai nebūtų tautinių nesusipratimų"

Potencialios emigracijos maršrutai jaunimo sąmoneje dažniausiai susiję su Italijos, Vokietijos, JAV, Australijos, N.Zelandijos, Šveicarijos ir Brazilijos valstybėmis. Šią ryškėjantį susvetimėjimo tendenciją kryptingai pratesia, papildo ir šiuo metu

kintantys jaunimo santuokinio gyvenimo orientyrai. Dominuojantys mišrių santuokų vertinimai parodo, kad šioje svarbioje lietuvių demografinio ir socialinio kultūrinio gyvenimo srityje atsiranda naujos specifinės vertybių struktūros (žr. 4 lent.). (Bus daugiau)

ALTO informacija

LIETUVOS SEIMO NARIŲ IR UŽSIENIO LIETUVIŲ ATSTOVŲ NUOLATINĖ KOMISIJA posėdžiaus spalio mėnesio viduryje. Tos komisijos darbų tikslas - peržvelgti Lietuvos įstatymų projektus, pateikti savo pasiūlymus Lietuvos Seimui ir derinti Lietuvos ir užsienio lietuvių bendrus siekimus. Komisijoje ALTA atstovauja ALTO VP Vytautas Jokubaitis ir dr. Jonas Genys.

LIETUVOJE REZISTENTŲ KONFERENCIJA APTARĖ TUSKULĖNŲ TYRIMO REZULTATUS. Rugsėjo 5 dieną Vilniuje įvyko Lietuvių rezistentų, Politinių kalinių ir tremtinių bendrijos tarybos konferencija. "Lietuvos aidas" rašo: "Su politine situacija Lietuvoje konferenciją supažindino prof. Vytautas Landsbergis". Mokslų dr. Ilona Vaškevičiūtė pateikė informaciją apie Tuskulėnų tyrimų rezultatus". Tuskulėnuose, prie Vilniaus, buvo aptikta vieta, kur užkasti enkavedistų nužudyti lietuviai partizanai ir kiti veikėjai.

NATO "KAIP IR KADA" STUDIJA TURI NEAIŠKIŲ DETALIŲ, pranešė rugsėjo 20-osios laidoje "Der Spiegel". Galimi kandidatai bus painformuoti apie šios studijos planą šį rudenį ir bus formaliai pasiūlyti į narystę NATO ministrų pasitarimuose š.m. gruodžio mėn. Ši studija neduos nei tvarkaraščio, nei smulkių reikalavimų, kurie reikalingi narystės gavimui. "Der Spiegel" pacytavo vieną vokiečių diplomata išsireiškiant, kad: "Niekas neturėtų teisės pasakyti, kad mes išpildėme visus reikalavimus ir dabar jūs turite mus priimti nariu". Šis savaitinis žurnalas raportuoja, kad neformaliai NATO sutiko priimti Rytų Europos valstybes palaipsniui - pirmoje grupėje būtų Čekijos respublika, Lenkija ir Vengrija, o Rumunija, Slovakija, Bulgarija bei Slovėnija būtų antroje eilėje. Iš naujų narių nebus reikalaujama, kad jų teritorijoje būtų bazuojami svetimos kariuomenės daliniai ar branduoliniai ginklai.

MAŽOSIOS LIETUVOS FONDAS prisidėjo prie išleidimo Kosto Kauko knygos "Rausvos pamarių ramos", kurioje vaizdžiai aprašytas nepavydėtinas lietuvininkų gyvenimas nacių ir komunistų okupacijos metais. Fondas taip pat paskyrė \$5,000 premiją Vilniaus universiteto prof. Domui Kaunui už jo rankraštį "Mažosios Lietuvos knygos - letuviškos knygos raida 1547-1940 m.

MYKOLUI NAUJOKAIČIUI – 80

Antanas Dundzila

1915 m. rugsėjo 2 d. susipratusio Suvalkijos ūkininko šeimoje sukliko gimęs berniukas, Mykolas Naujokaitis. Jau suaugusiam jam buvo lemta ypatingu būdu pasitarnauti savo tautai. Ne tik pasitarnauti, bet ir savo gyvybę statyti pavojun, su okupantu susikauti. Buvo lemta kovoti prieš abu okupantus, kentėti fizines kančias, slapstyti, o svarbiausia – laimė lėmė išlikti gyvam. Antrojo pasaulinio karo sukuriuose tokių gyvų išlikusių asmenybių nėra daug.

Tai likimo dovana ne tik asmeniškai M. Naujokaičiui, bet ir visai lietuvių tautai. Be abejo, tokie darbai didele dalimi yra paties M. Naujokaičio asmenybės nuopelnas. Tačiau be abejonės tai buvo ir prieškarinėje Lietuvoje sukurtos aplinkos – namų, mokyklų, karo mokyklos, skautų organizacijos, jau paties M. Naujokaičio sukurtos šeimos ryškus įnašas. Šito paskutinio reiškinio neišleiskime iš akių: mūsų tėvai, mūsų visuomenė, prieškarinė valstybė sudėjo pagrindus, ant kurių išaugo žmonės neeiliniams žygiams. Gyvas išlikęs M. Naujokaitis buvo vienas iš jų.

M. Naujokaičio 80 metų amžiaus sukakties proga čia su didele pagarba kalbame apie žymų Lietuvos rezistentą. Jį rikiuojame į pirmųjų rezistentų eilę. Jo asmenyje keliame aukštyn lietuvių tautos laisvės siekimus ir spjau name į visų Lietuvos paver gimą teisinančių ar atbulai aiškinančių apologetų bei okupanto buvusių tranų net šiandien daromus teigimus.

Nesismulkinant, čia sustosime prie dviejų M. Naujokaičio gyvenimo epizodų, prie tų, kurie rišasi su rezistencija. Jie yra ir M. Naujokaičiui ir lietuvių visuomenei patys svarbiausi. Visa kita jo veikla – visuomeninė, su jaunimu, savosios šeimos rūpesčiai – bent šiuo kartu lai dunks užnugaryje. Čia bus kalbama apie M. Naujokaitį Lietuvos rezistencijos istorijoje.

Su M. Naujokaičiu ir jo šeima susipažinau 1955 m. vasarą Los Angeles. Kai pirmą kartą sveikinomės, atsimenu, truputį keistokai pasirodė jo ranka, tačiau tuo momentu į tai didesnio dėmesio neatkreipiau. Maždaug po mėnesio į Los Angeles trumpam atvyko prof. Steponas Kolupaila. Stovėjau greta, kai jis sveikinosi su M. Naujokaičiu. Jis tuoj pat pasuko M. Naujokaičio ranką šonu, apžiūrėjo ją, ir su aiškiai jaučiamu susirūpinimu klausė: "Mikai, o kaip Tavo

ranka, kaip žaizdos?" Aš tik tuomet įsisąmoninau M. Naujokaičio rankos randus, kurių smulkesnę istoriją vėliau sužinojau. Mano manymu, tų žaizdų randai yra M. Naujokaičio iš Lietuvos valstybės niekada negauti ordinais.

Pirmosios bolševikų okupacijos metu M. Naujokaitis tuoj pat įsijungė rezistencijon. Vilniuje susitvėrusio

Mykolas Naujokaitis, Pogrindžio vadovybės įgaliotinis ryšiams su LAF Berlyne. Nuotrauka iš K. Škirpos knygos "Sukilimas"

pogrindžio vadovybė dalinosi į dvi dalis. Karinei daliai vadovavo mjr. Vytautas Bulvičius, o civilinei – 25 m. amžiaus teisininkas, atsargos karininkas M. Naujokaitis. Kaune veikiančio centro vienu iš vadovų ir ryšininku su Vilniumi buvo Leonas Prapuolenis.

1940 m. pabaigoje sužinojęs, kad okupacinių organų yra įtariamas bei sekamas ir todėl Lietuvoje veikti nebegali, M. Naujokaitis susitarė su Kaunu vykti į Vokietiją palaikyti ryšiui su plk. Kazio Škirpos vadovaujamu Lietuvių Aktyvistų Frontu (LAF). 1941 m. sausio mėnesį iš Kelmės pasiekė pasienį ir pas vieną ūkininką laukė tinkamų gamtos bei oro sąlygų:

"Ir taip vieną naktį, tarp pirmos ir antros valandos, mūsų šeimininkas pranešė, kad oras tinkamas. Išvedė prie kluono ir nurodė laukti, iki pamatysim jį rūkant cigaretę. Maždaug po pusvalandžio... aš ir du pabėgėliai pasileidome virtine sienos link. Prasi kasę per pilną sniego griovį ir perlipę vielų tvorą, atsiradome vokiečių užimtame Klaipėdos krašte..."

Berlyne M. Naujokaitis su ministru K. Škirpa rezistencijos bei planuojamo su-

kilimo reikalus plačiai apsvarstė. (Sukilimo ruošimo istorija yra plačiai žinoma, jos čia neliesime.) K. Škirpa kvietė M. Naujokaitį pasilikti Berlyne ir ten toliau dirbautis, tačiau, su žiniomis bei tartais sprendimais, M. Naujokaitis buvo pasiryžęs grįžti į Lietuvą. Prasiveržimui atgal buvo numatytas Tilžės ruožas.

Grįžtant per sieną, su ryšininku jie buvo rusų sargybos pastebėti. Pistoletu ginkluotam M. Naujokaičiui te-

padidinti (duryse) skylę, nes aš negalėjau išskelti virš galvos rankų... Šeši susikabinę rankomis vyrai išnešė mane į gatvę ir pusiau sėdintį paliko prie vartų... Staiga per Kauno garsiakalbius pasigirdo Lietuvos himnas... Atvykusi greitosios pagalbos mašina nuvežė mane į Raudonojo Kryžiaus ligoninę, kur aš atsiradau tarp draugų ir labai mielų žmonių..."

M. Naujokaitis yra iš Lietuvos gavęs savo išlikusios tardymo ir kalinimo bylos dalį. Atrodo, kad didelė okupanto dokumentų dalis buvo sunaikinta. Iš bylos likusių paaiškėja, kad okupanto žvėrys jo ieškojo net iki 1965 m. sausio 4 d., kuomet nutarė tardymo bylą Nr. 12949/3 nutraukti, o dabar surastus dokumentus perduoti Lietuvos TSR KGB archyviui.

Visi rezistentų M. Naujokaičio veiklą bei jo žygi per sieną labai vertina. Teikia pavartyti K. Škirpos 1973 m. išleistą kapitalinį veikalą "Sukilimas", arba Pilypa Naručio 1994 m. pasirodžiusį "Tautos sukilimą". Įdomu, kad P. Narutis įtaria vokiečių gestapą bendradarbiavus su rusų žvalgyba ir tuo būdu M. Naujokaičio 1941 m. grįžimą į Lietuvą tragiškai sutrukdžiusį. Šalia jau suminėtųjų, apie M. Naujokaitį yra rašę P. Jurgėla, N. E. Sūduvis (J. Brazaitis), A. Damušis, Br. Kviklys, A. Budreckis, A. Namičienė, A. Dundzila bei kiti.

Pogrindyje M. Naujokaitis naudojo "Kumpis 24" slapyvardį. Kumpio vardui įkvėpimą jis rado 1920 m. kovose su lenkais didvyriškai žuvusio jaunučio Lietuvos karo lakūno pavardėje. Prie slapyvardžio prijungė "24", norėdamas priešą klaidinti, kad tų "kumpių" yra daugiau, ne jis vienas. Aišku, okupanto sekliams M. Naujokaičio "Kumpis" greičiau priminė kiaulės kumpį, bet ne Nepriklausomybės kovų dalyvį Juozą Kumpį.

Vokiečių okupacijos metu M. Naujokaitis taip pat dalyvavo rezistencijoje. Kaune buvo teisėju. Vienos bylos metu jis buvo tyliai įspėtas, kad teismo įstaigą apsuptų gestapas, kad ieško teisėjo Naujokaičio. Atsisotęs M. Naujokaitis pareiškė: "Teismas skelbia pertrauką" ir nusiėmė teisėjo ženklą. Tik išėjęs pro teismo salės duris, akis akin susidūrė su gestapo pareigūnu: "Kur posėdžiauja teisėjas Naujokaitis?" – "Antros durys kairėje" ramiai atsakė teisėjas Naujokaitis ir, sprukęs pro pirmas duris lauk, daugiau teismo posėdžių nebevedė. Tai įvyko dar prieš 1943 m. vokiečių įvykdytą Stutthofio įkaitų te-

rorą Lietuvoje. Karui baigiantis, gestapo ieškomas, su šeima pasitraukė į Vokietiją ir vėliau emigravo į Ameriką.

Buvęs Kauno burmistras Kazimieras Palčiauskas savo atsiminimuose vokiečių okupacijos metu pogrindžio veikloje M. Naujokaitį taip pat mini. M. Naujokaitis dalyvavo pogrindininkų grupėje, kurios nariais buvo K. Palčiauskas, J. Brazaitis, A. Damušis, K. Venskuskis ir I. Tamošaitis.

O dabar keletas bendresnių minčių apie Kalifornijoje su žmona Elena ir dukters šeima gyvenantį M. Naujokaitį. Sūnus Saulius Naujokaitis su šeima gyvena Washington, DC apylinkėse.

Lietuvių tautos interesams M. Naujokaitis yra reikšmingas ir naudingas tuo, kad pogrindžio eilėse jis aktyviai kovojo prieš abu okupantus (įsidėmėkime: "abu"). Tai reiškia, kad jam svarbiausiu tikslu buvo Lietuva. Tautos sūnų bei dukterų tarpe turime daug taurių žmonių, kurie aukojosi Lietuvos interesams. Tačiau dėl vienokių ar kitokių priežasčių (pvz., savo amžiaus) jiems tendencingai yra segamos nacių pasekėjų, visokių karo nusikaltėlių ar kitokių, šių laikų "madoms" nepageidaujamų, kolaborantų etiketės. Su tokia pažūra, savaime aišku, sveiku protu galvojant, negalima sutikti, bet tokio liūdno dabartinių laikų fakto negalima nematyti. Tačiau M. Naujokaičiui ir jam panašioms niekas negali ir nebando segti kokios nors madingos, "sakralinės klaidos" kaltinimo. Savo jaunystėje nepaprastai daug Lietuvai atidavęs, šia prasme M. Naujokaitis yra Lietuvai naudingas ir šiandien, garbingo amžiaus sulaukęs.

Tai kas, kad dabartinė Lietuvos valdžia nenori už rezistenciją mūsų kovotojų apdovanoti aukščiausio laipsnio Vyčio Kryžiumi? Užsitarant, rusų kulkų ir pasienio sargybos šunų dantimis įrėžtą Vyčio Kryžių Mykolas Naujokaitis jau pusišmis metų nešioja savo žaizdų randuose. Pagalvokime apie tai, nulenksime jam ir jo bendražygiams savo galvas.

Vincas Kudirka savo "Lietuvos tilto atsiminimus" užbaigė žodžiu: "Išgrauži!" O M. Naujokaičio amžiaus sukakties proga aš sakau: Pasivilkite su savo dalinamais ordinais, pensijomis ir privilegijomis! Sąmoningai užmerkę akis lietuvių rezistencijos pastangoms, dabartiniai ordinų, pensijų ir privilegijų dalintojai yra neverti Mykolui Naujokaičiui ir jo bendraminčiams atišti batų šniūrelio!

(1995-VII-25)

VERTINAMI "PAGALBA LIETUVAI" DARBAI IR ŠALPA

Lietuvos Vyčių organizacijos padalinys "Pagalba Lietuvai" susilaukė padėkos laišku iš Lietuvos.

R. Ulkštinienė, Šiaulių ligoninės vaikų ligų klinikos vardu rašo:

Nuoširdžiai dėkojame už Jūsų pagalbą mūsų mažųjų ligonių gydymui ir slaugai. Visokeriopos Jums sėkmės ir sveikatos.

Elva Marčiulionienė, Caritas diagnostikos centro direktorė Kaune:

Esame labai dėkingi Lietuvos Vyčiams už siuntą iš "Aid to Lithuania" kurį mus pasiekė birželio 14 d. Mes gavome 41 dėžę, kuriose buvo medicininė literatūra, vaistai, ligonių slaugos priemonės ir visą kitą, skirtą diagnostikos centrui.

Esu dėkinga už pasitikėjimą, kurį suteikėte man. Gautą labdarą stengiausi paskirstyti tiems, kurie labiausiai jos reikalingi.

Kauno Akademinų Klinikų vaikų chirurgijos vyr. gydytojas, dr. V. Barauskas ir dr. J. Valentinas:

Kauno Akademinų Klinikų vardu norime Jums asmeniškai padėkoti už Jūsų paslaugų dėmesį ir labdarybę mūsų klinikai. Sunku būtų veikti be jokios humanitarinės pagalbos iš užsienio kraštų šiuo komplikotu laikotarpiu mūsų jaunoje respublikoje.

Kauno Medicinos akademijos Angiografijos skyriaus vyriausias gydytojas, dr. Antanas Raitelaitis:

Mūsų skyriaus vardu dėkoju Jums už atsiųstus car-

diovascular balloon dilation catheters ir hemostasis introducers. Mūsų angiografijos skyrius atlieka 1,200 procedūrų per metus, įskaitant 500 coronarografijų. Kadangi mūsų ekonominė padėtis yra sunki, Jūsų parama yra labai svarbi mūsų ligoninei.

J. S. Paukštys iš Kauno Raudono Kryžiaus ligoninės:

Dėkojame Jums už vaistus kuriuos atsiuntėte mūsų ligoninei. Mūsų ligoniai ir gydytojai labai vertina Jūsų pagalbą ir turime viltį, kad ir ateityje Jūs padėsite mums.

Naomi Vanagienė iš Vilniaus Universitetinės Antakalnio ligoninės:

Siunčiu padėkos laišką už gautus vaistus kuriuos sėkmingai gavome. Džiaugėmės! Vaistai labai reikalingi ir išdalinami įvairių skyrių ligoniams. Kitus vaistus, lašus nuo glaucomos, paskyrėm Veteranų ligoninei. Jie buvo labai dėkingi už dovaną. Ačiū Jums už Jūsų rūpestį ir pagalbą!

Dr. Emilija Montvilienė, Lietuvos Caritas federacija prie Vilkaviškio Vyskupijos:

Dėkoju už slaugos priemonės, medikamentus. Mūsų vyskupijos Caritas vaistinė jau buvo ištuštėjusi, o dabar jau daugelį galime pradžuginti labai reikalingais vaistais. Slaugos priemonių ir medikamentų gavo 9 vyskupijos ligoninės. Jų vardu dėkoju ir Jums ir Jūsų padėjėjams, rėmėjams ir linkiu ištvermės, sėkmės ir Dievo palaimos kilniuose darbuose.

Paruošė Regina Juškaitė

Lietuvos Vyčių 82-ojo seimo metu iškilmingai paminėta Detroito šv. Antano lietuvių parapijos 75-rių metų sukaktis. Iškilmingas šv. Mišias atnašavo Detroito arkivyskupas kardinolas Adam R. Juškaitė nuotr.

POSĖDŽIAVO "PAGALBA LIETUVAI" DIREKTORIŲ TARYBA

Vykusio 82-jo Lietuvos Vyčių seimo metu, rugpjūčio 11 d., Novi Hilton viešbutyje buvo susirinkusi "Pagalba Lietuvai" organizacijos direktorių taryba. Dvasios vadui kun. Juozui Anderloniui sukalbėjus maldą, posėdžiui vadovavęs Robert Boris pranešė apie praėjusių metų veiklą. Iš viso per 1994-95 metus išsiųsta 11 siuntų. Trys iš jų, kuriose buvo siunčiami vien tik vaistai, buvo išsiųstos iš Catholic Medical Mission Board iš New York.

Nuo š.m. kovo mėn. siuntos priimamos Klaipėdoje ir vežamos į nurodytas vietas be jokių problemų. Šv. Petro lietuvių (Detroito) bažnyčios įrengimai buvo nusiųsti į

Alytų, šv. Mergelės Marijos Krikščionių Pagalbos bažnyčiai kun. Leonui Jakimavičiui. Buvo sužinota kad bažnyčios mažoji koplyčia bus pavadinta šv. Petro koplyčia.

Antras metinis Michigan State Universiteto buvusio vyr. trenerio George Perles golfo turnyras įvyko birželio 12 d. Šis turnyras davė 8,000 dol. pelno, kuris buvo paskirtas "Pagalba Lietuvai"

"Pagalba Lietuvai" laikraštėlis Nr. 2 išėjo gruodžio mėn. ir gauta \$3,985 aukų. Šio laikraštėlio Nr. 3 ruošiamas spaudai ir bus išsiųstas rugsėjo pabaigoje. Patariamasis tarybos nariai vis dar ieško finansinės paramos įvykdyti "feasibility study"

ligoninės projektui Lietuvoje. Mercy International Health Services (MIHS) tariasi su įvairiais fondais. Iki šiol atsakymų nėra gautų.

Šiame posėdyje dalyvavo svečiai: kun. Gintaras Grušas, Vincas Boris ir dr. Michael Acromite

Regina Juškaitė

TRAKTORIAI LIETUVOS ŪKININKAMS

Generalinis konsulas Haris Lapas, nupirkęs pirmąjį traktorių su padargais ir įsteigęs "Traktoriaus ūkininkui" vaju, susilaukia stiprios paramos ir jau 189 Lietuvos ūkininkai naujakuriai apdirba savo žemę užsienio lietuvių dovanotais traktoriais ir padargais.

Naujai traktorius pirkto: S.Prancevičius, P. ir S. Kanopos, T.Tamulis, M.Miškinis, P.Mikšys, T.Bogušas ir V.Milukas.

Traktorius T-25A su vežimu, dvivagiu plūgu, kultivatoriumi ir šienapiove kainuoja 5288 JAV dol., be pristatymo. Šis 33 arklio jėgų dizelinis traktorius yra ekonomiškasis, labai tinkamas mažesniems ūkiams. Gamykla suteikia vieniems metams garantiją dalims bei remontui.

Pasinaudokime šiuo vaju ir pirkime traktorius savo giminėms ūkininkams. Jei jų neturite, ūkininkų sąrašą galite gauti generaliniame konsulate. Jie yra buvę partizanai, tremtiniai, atgavę tėviškes ir neturi kuo apdirbti žemės.

Traktoriaus pirkimo reikalui prašome kreiptis į:

Consulate General of Lithuania
235 Yorkland Blvd.,
Suite 502

Willowdale, Ontario M2J 4Y8

CANADA

Tel.:416 494-8313

Fax :416 494-4382

JK inf.

FOTOGRAFIJOS PARODA

Kviečiame Jus dalyvauti kasmetinėje lietuvių fotografijos parodoje, kuri vyks nuo š.m. spalio 27 iki lapkričio 5 d. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje.

Parodos tema: DANGAUS SKLIAUTAI

Tai debesys, lietūs, audros, saulės spinduliai, giedra, paukščių skrydžiai, dūmai, žaibai, lėktuvų eskadrilės, fejerverkai, kaminų, stogų, pilių ar kitų būtybių siluetai, atspindžiai ir t.t. ir t.t.

Visi vyresniųjų grupės dalyviai – profesionalai ir mėgėjai – traktuojami vienodai. Jaunesniųjų (iki 18 metų) ir pradedančiųjų paroda vyks atskirai. Spalvotos ir nespilvotos nuotraukos dalyvauja lygiomis teisėmis. Kiekvienas gali pateikti ne daugiau kaip šešias nuotraukas. Jos gali būti bet kokio dydžio, bet pageidaujamos didesnės – parodinės. Kitoje nuotraukos pusėje turi būti užrašytas dalyvio vardas, pavardė, adresas, telefonas, nuotraukos pavadinimas. Dalyvio mokestis yra penki doleriai, mokamas pristatant darbus. Lietuvoje ir užsienyje gyvenantys nuo mokesčio atleidžiami.

Ekspонатus reikia pristatyti iki š.m. spalio 1 d. Siųsti Algimantui Keziui: 4317 S. Wisconsin Ave., Stickney, Illinois, 60402, USA.

Iš atsiųstų nuotraukų komisija atrinks parodai tinkamas. Premijuotinus darbus išrinks parodos lankytojai, per visą parodos metą balsuodami už jiems įdomiausias ir geriausias nuotraukas.

Vyresniųjų kategorijoje premijos bus tokios: pirmą vieta – \$150.00, antra – \$100.00, trečia – \$50.00.

Jaunesniųjų bei pradedančiųjų: pirmą vieta – \$75.00, antra – \$50.00, trečia – \$25.00. Premijos bus įteiktos lapkričio 10 d. Jaunimo Centro kavinėje, Chicagoje. Visais parodos reikalais galima kreiptis į parodos organizatorių Algimantą Kezį šiuo telefonu: (708) 749-2843.

Sėkmės ir iki pasimatymo parodoje.

Algimantas Kezys

TRISDEŠIMT TREČIAS

Dirvos novelės Konkursas

DVI PREMIJOS

Pirmoji – 500 dolerių

Antroji – 300 dolerių

skiriamos iš

A.A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko Korpl Neo-Lithuania

Tema: Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės tema, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Laikas: Paskutinė rankraščiu įteikti data 1995 metų rugsėjo 15 d. (pašto antspaudas).

Adresas rankraščiams siųsti:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiami dalyvauti visi lietuviai rašytojai, gyvenant Lietuvoje, JAV ar bet kuriam kitame krašte.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinaivalo būti parašyti rašomąja mašinėle ir pasirašomi spapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tikslai laimėjusio vokelis bus atidarytas.

Nepremijuoti rankraščiai gražinami tikslai autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma.

APPLE MOKYTOJŲ KURSAI KĖDAINIUOSE

Irena Gedris-Giedraitienė

Dvi savaites, nuo liepos dešimtos iki dvidešimt pirmos dienos, Kėdainių Specialiosios pedagogikos internate vyko penktieji APPLE organizacijos rengiami kursai Lietuvos mokytojams. Pagrindinis šio kurso dėstytojas buvo iš Amerikos atvykęs psichologijos profesorius, dr. G.C. Berliner. Jo parašyta švietimo psichologijos knyga buvo labai greitai išpirkta, kėlė didelį smalsumą, ne tik kursantų tarpe, bet ir domino tuos, kurie jau tą knygą buvo "iškalę" perėjais metais Vytauto Didžiojo Universitete.

Be psichologijos Kėdainiuose, dar vyko septyni įvairių dėstomųjų dalykų sriautai. Labai įdomu, kad į APPLE instruktorių tarpą ateina daug senų emigrantų palikuonių, kurie Lietuvą prisimena tik iš savo močiucių pasakojimų. Pradžios mokyklų sriaute su manim dirbo Nyola Vaillancourt, specialistė vaikų inte-

gravimui su įvairiomis negaliomis į bendrą mokymosi srovę. Nyola su trimis sūnumis ir savo vyru gyvena Groton, MA. Jos tėvas buvo gimęs Amerikoje, prieš karą su tėvais grįžo atgal į Lietuvą. Karui prasidedant šeima nutarė vėl važiuoti į Ameriką, o vienas brolis liko Lietuvoje. Lietuvoje Nyola susitiko su savo pirmos eilės pusesere ir jos šeima. Būdama dvi savaites Lietuvoje ji pasidalino savo patirtimi su Lietuvos mokytojais ir užmezgė su Lietuva stipresnius ryšius, kuriuos ji galės perduoti sekančiai generacijai. Ne visi atvažiavę turi laimę surasti savo šaknis, dr. Tamaros-Valentine šeimos ryšiai liko nesusirasti.

Kaip vertina Lietuvos mokytojai APPLE kursų? Į tokį klausimą atsako mokytoja logopedė Valentina Leikienė laiške viename iš stipendijų aukotojų. Šį laišką žemiau spausdiname.

MIELIEJI ŽMONĖS!

Už Jūsų gerus norus, viltis bei paramą esame mes, Lietuvos mokytojai, be galo dėkingi, viena iš jų – mokytoja – logopedė Valentina Leikienė. Aš mokau vaikus, turinčius kalbos, kalbėjimo ir komunikacijos sutrikimus. Tai sunkus darbas, reikalaujantis daug kantrybės, žinių bei paramos. Tuo tikslu atvykau į APPLE kursų, vykusių Kėdainiuose. Čia sutikome žmones, kurie mums dalijo šilumą, šypseną, gerą nuotaiką. Išsivežiu į namus daug metodinės medžiagos ir

daug idėjų, kurias bandysiu pritaikyti savo darbe. Supratau seną tiesą:

*"Jeigu noriu būti laimingas,
Laimę nešiu kitiems.
O ji tyliai paslaptina,
Grįžta mums patiems".*

Pasistengsiu Jūsų žmonių gerumo ugnelę išsaugoti savo atmintyje. O meilės liepsnelės įžiebtos mūsų vaikų mažose širdelėse.

Su pagarba Valentina
Mano adresas:

Valentina Leikienė
Jaunimo 38-17,
Ukmergė, Lietuva

SEATTLE BIBLIOTEKININKĖS INOS BERTULYTĖS DOVANOS PANEVĖŽIUI

JAV viešėjės mūsų Dramos teatro vadovas S. Varnas, susipažinęs Seattle su lietuvių išeivijos veikėja, universiteto ir mokyklų bibliotekininke Ina Bertulyte-Bray, užsiminė jai, kad Panevėžiui ir panevėžiečiams labai pravertų angliškos knygos, vadovėliai, atlasai, enciklopedijos. Energinga moteris iškart suprato užuominą ir sumanymo surinkti knygų bei atsiųsti jas Panevėžinai ne kiek neatidėliojo. Suprato patyrisi bibliotekininkė ir tai, kad mūsų bibliotekoms, miestelėnams, mokykloms reikalingos geros, vertingos knygos.

Gerbiamai I. Bertulytei-Bray padėjo Seattle įsikūrusi ESU (English speaking union – Anglų kalbos sąjunga), kuri rūpinasi anglų kalbos pasaulyje populiarinimu. ESU surengė knygų rinkimą ir persiuntimą.

Net septyniadėšimt dvi dėžės įvairaus pobūdžio vertingų knygų buvo surinktos ir ši didelė siunta iškeliavo į Lietuvą. Kone į kas antrą dėžę siuntėja I. Bertulytė įdėjo po laišką. Jame rašo, kad knygas Panevėžio viešajai bibliotekai dovanoja amerikiečiai ir Amerikos lietuviai, kad knygų rinkimą ir siuntimą suorganizavo ESU. Siuntėja pabrėžia, jog ESU nuširdžiai sutiko Lietuvai padėti, jei tai tikrai atiteks tautai, o ne privačioms kišenėms. Todėl, jeigu knygos Panevėžio bibliotekai kartais būsią nereikalingos, I. Bertulytė-Bray prašo pasidalinti jomis su kitomis bibliotekomis, bet neparduoti jų privačiam pelnui. Ponia Ina sakosi turėjusi ESU organizacijai duoti žodį, kad taip ir bus.

Taip bus iš tiesų, – pati-

APPLE kursų Kėdainiuose, pradinių skyrių mokytojos su instruktorėmis iš Amerikos: kairėje Irena Gedris-Giedraitienė iš Clevelando, antra nuo krašto dešinėje, Nyola Vaillancourt iš Groton. Trečioji iš kairės yra laiško autorė, Valentina Leikienė.

EGZEKUCIJŲ KAMERA – MUZIEJUI

(Atkelta iš 3 psl.)

kamerų buvo paverstos muziejumi. Vaizdas nėra tikroviškas. Dažai paslėpė ant sienų sutraiškytų blakčių dėmes ir lakoniškus sukrečiančio turinio užrašus. Bet vis dėlto – tai tikro sovietinio kalėjimo kampas.

Žudymo kamera pagal susitarimą su Teisingumo ministerijos atstovais po to, kai šiame pastate įsikurs Teismai, turėjo atitekti Lietuvos genocido aukų muziejui. Deja, naujieji jau nepriklausomos Lietuvos teisingumo vykdytojai žudymo kameroje įrengė: šiluminį mazgą!

Vargu ar reikia aiškinti šio unikalaus muziejaus reikšmę dar gyviems, kadaise čia kalintiems, tardytiems partizanams, jų ryšininkams, politiniams kaliniams, Tėvynės patriotams ir apskritai vi-

siems pasipriešinimo dalyviams? Galų gale kiekvienam padoriam Lietuvos piliečiui negali nerūpėti Tėvynės kovų ir kančių istorija. Ir narsių kovų ir kančių paminklai turi būti išsaugoti.

Lenkijoje Osvencino mirties lagerio dujų kameros, krematoriumai ir kalinių barakai palikti kaip muziejus, kaip daiktinis įrodymas kraupių nacionalsocializmo nusikaltimų žmonijai. Panašų vaidmenį atlieka ir IX forto muziejus Kaune.

Bet ar komunizmo nusikaltimai žmonijai ir, skyrium imant Lietuvai, mažesni, ne tokie kraupūs, ne lygiai taip pat pavojingi žmonijai ir kvalifikuotini kaip genocidas, kad būtų galima naikinti daiktinius įkalčius?

Teisingumo ministerijos "trumpa" atmintimi nepakaltinsi. Ji ir jos tarnai puikiai žino, kokių nelaimių atnešė Lietuvai "komunizmo statytojai", žino nejausdami nė mažiausio profesinės sąžinės graužimo dėl to, kad lig šiolei, per penkerius nepriklausomybės metus, dar nebuvo surengtas nė vienas teismo procesas raudonojo genocido vykdytojams.

Ar kai kurių kraupių nusikaltimų pėdsakų sunaikinimas ištrins iš Tautos atminties bolševizmo piktadarys, ar jos pasirodys mažiau smerktinos? Mūsų eros pradžioje gyvenęs romėnų poetas Publilijus rašė – Socius fit culpa, qui nocentem sublevat (kas palaiko nusikaltėlį, tas yra nusikaltimo bendrininkas). Neapsiriktume nusikaltimų pėdsakų naikinimą prilygindami bendrininkavimui su nusikaltėliais. Ir tada kyla jau principinis klausimas – kas nutiko, kad nepriklausomoje Lietuvoje Temidės tarnai labiausiai suinteresuoti skaudžios istorinės atminties likučius sunai-

kinti? Gal juos dar tebesieja su slogia, gėdinga, tamsia ir kruvina sovietmečio praeitimi dar nenukirpta (nejaugi nebuvo kam?), pati vis dar niekaip nenudžiūstanti bam-bagyslė?

Gal šis įžūlus akibrokštas padiktuotas suvoktos partinės, idėjinės(?), istorinės (o ir turtinės!) atsakomybės už savo ir savo pirmtakų padarytus nusikaltimus tautai ir žmoniškumui?

Tik suvoktos atsakomybės baime galima paaiškinti aukščiausios valdžios atstovų vizitus į svetimą tolimą šalį ir ten pareikštus atsiprašymus už nacių piktadarys okupuotoje Lietuvoje, visiškai "pamirštant", kad, pavyzdžiui, Tuskulėnų galima iš Seimo ar Vyriausybės rūmų ir pėstute per gerą pusvalandį pasiekti ir ne tik atsiprašyti tautos, bet ir kryžiumi prie duobių pagulėti, o svarbiausia – rūpintis atkurti teisingumą.

Be žudymo kameros ir Tuskulėnų šurpių radinių nebūtų.

Tad visiškai suprantamas nerimas, išreikštas liepos 28 d. akte, pasirašytame LPKTS atstovų:

Prezidento B. Gajausko, Panevėžio skyriaus tarybos nario A. Šimėno,

Vilniaus Skyriaus pirminko P. Musteikio, tarybos nario B. Vosylius,

LPKTS istorijos skyriaus vedėjos D. Kuodytės.

Reikalaujama autentišką žudymo kamerą išlaikyti nepakeistą ir perduoti ją Genocido aukų muziejui.

Dokumentas adresuojamas Prezidentui, Premjerui, Teisingumo ministrui J. Prapiesčiui, Kultūros ministrui J. Nekrošiui, Valstybės saugumo vadovui J. Jurgeliui.

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

Ginas Pinigis
(Panevėžio balsas)

DVIRAČIU I LIETUVĄ

Edmundas Čapas
(Tėsinys. Pradžia Nr.21)

Prieš išvykdam iš Nidos, Živilė ir aš pavalgėme priešpiečius restorane. Jis buvo gana naujas, bet mažytis, panašiai, kaip daugelis šiuolaikinių restoranų Palangoje ir Nidoje. Skaniai pavalgę, ruošėmės išeiti. Mus gerai aptarnavusiai padavėjai palikęs gražių arbatpinigių, paklausiau, kur yra tualetas. Ji mane nemalonai nustebino atsakydama, kad jis užrakintas ir man ten eiti negalima. Aš pagalvojau, kad ji juokauja, tačiau išgirdau tą patį, vi-

Šiaulius autobusu, bet Živilė pasiūlė važiuoti kartu su mumis.

Visą kelią maloniai ir gyvai kalbėjomės. Keletą kartų Olita ir aš turėjome stumti Živilės automobilį, kad užsivestų variklis. Kelyje tarp Kuršėnų ir Šiaulių mus sustabdė kelių policija, nes viršijom greitį. Man padarė didelį įspūdį, kaip gerai policija buvo paslėpusi savo automobilį krūmuose, iš kur naudojo rankinį radarą greičio nustatymui. Keistai atrodė staiga iš tankmės į kelio vidu-

Palikdami Neringą dar kartą pasigrožėjome jos miesteliais ir kaimais. Nuotraukoje – įdomi skulptūra prie poilsio namų Juodkrantėje. Autoriaus nuotr.

Antrieji įspūdžiai arba vėlesnieji

* Man susidarė toks įspūdis, ypač didesniuose miestuose, tarytum vairuotojai skuba surinkti "kas daugiau" taškų už pėsčiųjų "numušimą". Taip makabriškai pagalvodavau, nes jie beveik niekada nepraleidžia pėsčiųjų. Atrodė, kad jie nuolat lenktyniauja (buvo aišku, kad daugelis nepakentė matyti ką nors prieky, todėl būtinai turėjo pralenkti). O tie, kurie važio vakarietiškais automobiliais, buvadar "mandresni".

* Lietuvoje vairuotojai paprastai vežiojasi įrankius ir virvę, daugelis moka remontuoti savo mašiną. Važiuodamas dažnai matydavau šalikėlėje sustojusį automobilį, su pakeltu dangčiu ir vairuotoju, palinkusiu prie motoro. Lietuviai tikrai labai draugiški – ne kartą mačiau, kaip automobilį, sugriuvusį kely, tempia prisirišęs kitas.

* Kelių policijos pareigūnai stabdo automobilių vairuotojus ne tik dėl greičio viršijimo, bet ir norėdami patikrinti, ar jis blaivus, ar turi vairuotojo pažymėjimą, ar automobilis nepavogtas. Griežtai reikalaujama važiuoti prisisegus saugos diržus, turėti visus žibintus ir laikytis eismo taisyklių. (Kai beveik po pusantros metų dirbau

JAV karinės programos "Military to military" atstovu, per tryliką mano darbo mėnesių kelių policininkai mane sustabdė apie 60 kartų – iš jų tik kartą važiauvau per greitai ir kartą neveikė vienas žibintas. Visus kitus kartus jie tiksliai tikrindavo mano dokumentus (ar tikrai mano mašina). Rodydavau viską, ką turėjau – Ohio valstijos vairuotojo pažymėjimą, JAV kariuomenės tarptautinį vairuotojo pažymėjimą, JAV kariuomenės asmens pažymėjimą ir dar Lietuvos savanoriškos krašto apsaugos išduotą automobilio registracijos kortelę. Ne viską supratę (ką čia tas amerikietis majoras veikia) ir dar išgirdę mano akcentą, tuoj mane paleisdavo).

* Ir prie didelių kelių, ir prie žvyrkelių yra autobusų stotelės. Lietuviai gali iš bet kokio užkampio keliauti autobusais, kurie dažniausiai visi (ir dideli, ir maži, ir seni, ir nauji) buvo baisiai nešvarūs (per langus buvo sunku matyti medžius).

* Pabuvus pasidarė aišku, kad kuo greičiau lietuviams reikėtų suvokti, kas yra pelnas, klientas–vartotojas, reklama. Turiu galvoje ne propagandinę reklamą, o paprasčiausią informaciją apie prekes ir kainas. Kuo greičiau reikėtų suprasti šių sąvokų svarbą – tuomet bus aišku, kaip pradėti savo verslą ir jei nori pelno, žiūrėti pirmiausia, ko reikia vartotojui.

* Televizija ir radijas transliuoja labai mažai reklamų (man tai patiko). Pastebėjau, kad per TV buvo daugiau amerikietiško stiliaus muzikos, negu aš tikėjausi. Žinių programos, ypač pusvalandį trunkanti vakaro "Panorama" kasdien, gana neblogos. Buvau nustebintas, kad tiek daug buvo TV žaidimų programų, kaip ir JAV, įsiminė V. Kernagio ir S. Valinsko vedami žaidimai.

* Restoranuose, bankuose, degalinėse ir parduotuvėse tarnautojai niekada nesi-

šypso, tingi aptarnauti ir atrodė nuobodžiaujantys. Kas kart atrodėdavo, kad kai įeidavau į vieną iš šių įstaigų, tai trukdydavau ar gaisindavau jų laiką!

Kartą Palangoje su Živilė ieškojome valiutos keityklos. Pamatę užrašą ir rodyklę, rodančią į antrą aukštą, užlipome ir radome dar vieną rodyklę, kuri pagaliau mus atvedė prie kito ženklo su rodykle į langelį, prie kurio priėjau ir išgirdau nedraugišką "Ko nori?". Pasakiau, kad norėčiau iškeisti pinigų. "Mes to čia nedarom", – pasigirdo atsakymas. "Bet čia yra ženklas", – nenusileidau aš, o ji pridūrė: "O čia seniai keityklos nebėra". "Tai kodėl nenuėmėt tų ženklų?" – paklausiau aš, bet už langelio buvo tylu.

* Netikėjau, kad Lietuvoje pamatysiu tiek daug evangelistų. Bevaikščiodami po Palangos tuščią pliažą, pamatėme 25 žmonių, kalbančių angliškai, grupę. Priėjom arčiau, pasirodo, tai evangelistai, atvykę iš Kanados, stovyklavo prie laužo. Buvau nustebęs matydamas katalikų bažnyčiose daugiausia moterėlių su skarelėmis. Visada buvau įsitikinęs, kad katalikų bažnyčia turi daugiau žmonių, todėl buvo sunku patikėti, kad šitie evangelistai, krikščionys galėtų turėti tiek įtakos. Nepatiko matyti tokiaime stipriame katalikų krašte juos, tarytum žinojusius iš anksto, kad atras pasekėjų, ypač iš jaunimo.

* Jaunimas ir vaikai labai nori amerikietiško drabužių, žaidimų, muzikos, maisto ir anglų kalbos, apskritai – amerikietiško materialistinio gyvenimo būdo. Su baime pagalvojau, kad jau per dešimt metų lietuviai, taip nevertindami savų vertybių, greitai gali patys prarasti savo kalbą ir kultūrą, ko negalėjo padaryti carinė Rusija per šimtmečius, o sovietų valdžia per dešimtmečius.

(Bus daugiau)

Prieš išvykdam iš Neringos atsisveikiname su Baltijos jūra. Nuotraukoje autorius ir pusseserė Živilė. Autoriaus nuotr.

sai rimtą atsakymą, kai paklausiau dar kartą. Tada su nuostaba paklausiau, kokių tualetu naudojasi ji. Ji atsakė: "Mane jie išleidžia į lauką". "Kaip šuniuką?" – teistariau.

Nidoje netikėtai susidūrėme su sena Živilės drauge Olita Dautartaite. Ji – gerai žinoma Šiaulių dramos teatro aktorė ir buvusi mano tetos Izos, Živilės mamos, irgi aktorės, draugė. Susitikti Olita buvo įdomu dar ir dėl to, kad ji turi artimų giminių Clevelande, o be to, ją jau buvau kartą matęs, pranešinėjančią klasikinės muzikos koncerto programą, vykusią Šiaulių šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Ji buvo susiruošusi grįžti į

rį išlendantis policininkas, mojuojantis juodais ir baltais ruoželiais nudažyta lazdele ir tokiu būdu stabdantis pažeidusį taisyklės automobilį.

Živilė buvo susijaudinusi ir nekreipė dėmesio į mašinos greitį, nes mūsų pokalbis buvo labai audringas. Policininkas patikrino jos dokumentus ir davė baudos taloną, o baudą Živilė turėjo sumokėti vėliau Šiauliuose.

Grįžęs į Šiaulius, norėjau keletą dienų paskirti laisvą rašymui, prieš pradėdamas vėl keliauti dviračiu. Laiskuose draugams į JAV dalinausi įdomesniais įspūdžiais apie Lietuvą.

Atsisveikinome ir su neišdildomais įspūdžiais palikusiomis Neringos kopomis... Autoriaus nuotr.

NUODĖMINGOS MINTYS

Vladas Vijeikis

Karts nuo karto į mane kreipiasi gerai ir nevisai gerai pažįstami su įvairiais klausimais, o daugiausia su pasiūlymais. Štai ką jie sako:

– Broliuk, tavo straipsniai kas savaitę vis daugiau skystėja. Atrodo, kad išsiseimi. Nenusimink, taip daugeliui atsitinka.

Tokioje atmosferoje vienas mano menkai pažįstamas nutarė man geraširdiškai padėti.

– Štai sako tema. Galėsi aprašyti iš tikro mano gyvenimo. Tik nerašyk pavardės. Nenoriu pragarsėti. Toks jau mano būdas.

Tai tas individas štai ką papasakojo. Toliau seka jo žodžiai.

Atsitiko taip, kad žmona išvažiavo dviem savaitėm. Pasijutau labai išlaisvintas. Tiesiog kaip mana iš dangaus nukrito. Bet čia iškilo problemų. Ką daryti, kaip atšvęsti šį laisvės atradimą. Gaila ne amžina. Tik dvi savaitės, bet ir to turi užtekti mano pilkame gyvenime. Tiesa, paliko prižiūrėti šunį, dvi kanarėles ir keletą puodų su gėlėmis. Išvažiudama įsakmiai nurodė, kaip penėti šunį, kaip lesinti kanarėles ir kaip laistyti gėles. Baisiai nuobodus užsiėmimas. Šunelis vizgina uodegą ir žiūri į mane. Kanarėlės bando lyg ir dainuoti, bet nieko neišsina. Gėlės prašo vandens be balso. Labai nuobodu. Tad nutariau šiek tiek praturtinti gyvenimą nuotykiškai su nuodėmingą pusę.

Kadangi toje srityje esu menkai išmokslintas, tad kreipiausi į mano pažįstamą meksikietį.

– Ką tu darai, kai žmona pasitraukia iš tavo gyvenimo?

– Nieko. Aš prilaikau meilužę, ar ji išvažiavus, ar namie. Jokio rūpesčio.

Kreipiuosi į kitą. Šis vokietis. Tas tai bent žinos. O jis sako:

– Čia labai sudėtingas klausimas. Reikia planavimo. Reikia vienoje pusėje surašyti kokia nauda tau pasileidus, o kitoje pusėje, kas gali įvykti blogo.

Na, tokiam moksliniam tyrinėjimui nebuvau pasirengęs. Apie disertaciją negalvočiau.

Kreipiuosi į latvį.

– Mes bralių tauta. Taip, kad vienodai galvojame ir net veikiame. Nieko naujo negaliu tau padėti.

– Atsimeni, aš į tave kreipiausi. O ką tu man patarei? Kreipkis į Florijoną. Na, kreipiausi. Florijonas patikrino ar durys gerai uždarytos, taip pat ir langus, ir pašnabdom sako:

– Neapleisk savo pareigų šuniui ir kanarėlėms, o taip pat gėlėms. Kitaip gali būti baisių komplikacijų. O prie tavo nuodėmingų užmojų nenoriu prisidėti. Aš pakankamai turiu savų bėdų.

Ir taip aštuonios dienos praėjo be jokios nuodėmingos naudos. Devintą, žiūriu, viena kanarėlė snapą nukabinus ir rengiasi persikelti į kanarėlių amžiną gyvenimą. Baisiai nusigandau. Įsidėjau į kišenę ir nugabenau pas veterinarą. Mano laimei atsigavino ir net ėmė reikšti meiliškus jausmus kitai kanarėlei. Šuo ir toliau vizgina uodegą ir gėlės nenuleipė. Jau buvau besugalvojęs ką čia nuodėmingo padaryti, bet pritrūko laiko. Tai va, ar negera tema?

Dabar mano žodžiai. Sakau:

(Atkelta iš 2 psl.)

Vyriausybės kabineto pirminke ji paskyrė savo 78 metų amžiaus mamą Sirimą Bandaranaike.

Nepotizmu paremtos ir arabų šalių valdžios. Saudi Arabijos steigėjas, karalius Abdul Aziz turėjo 22 žmonas ir 80 vaikų. Valdžią išrinkti sunkumų nebuvo. Po jo sekę keturi karaliai visi buvo jo sūnūs. Dabartinis karalius Fah karūną rengiasi perduoti princui Abdullahui, kuris yra tautinės gvardijos vadas. Kitas princas Sultanas yra gynybos ministras. Blogiausia, kad jie visi trys jau virš 70 metų. Saudi Arabijos vyriausybėje, šalies rajonuose ir miestuose, visur vadovauja karaliaus broliai, pusbroliai ir brolėnai.

Buvusioje Sovietų Sąjungoje "tėvas ir mokytojas" Stalinas bandė išauginti sau įpėdinį Vasilį. Jo sesuo Svetlana, pasitraukusi kuriam laikui į Vakarų, rašė savo jaunystės prisiminimuose apie Vasilijaus gyvenimo lygį. Jis turėjo didelius rūmus, daugybę tarnų, arklides, medžioklinių šunų. Jam buvo skiriamai įvairūs medaliai, dovanojami užsienietiški automobiliai. Vos 30 metų sulaukęs Vasilijus jau buvo generolo laipsnio kariškis, Maskvos karinės apygardos karo aviacijos viršininkas. Deja, Stalino sūnelis buvo išlepintas girtuoklėlis, jokiame darbe netikęs.

– Tema gal ir nebloga, bet kad nieko neįvyko. Skaitytojai gali nusivilti.

– Tai kas per skaitytojai? Ar jie norėtų, kad kanarėlė būtų numirusi, kad šunelis būtų nusilaužęs koją, gėlės būtų nuvytusios? Kas per žiaurūs skaitytojai. Sensacijų mėgėjai. O dėl mano pasinešimo į nuodėmes, tai kam virkdinti skaitytoją. Aš ir pats kankinuosi. Neįvykdyti darbai persekioja.

Su paskutiniu jo žodžiu sutikau. Niekas taip nekanina žmogaus, kaip neįvykdytos svajonės.

Iš visur apie viską

Dabartinės Kinijos vyriausiu vadu laikomas Deng Xio-ping įstatė jauniausią sūnų Hong Kongo biznio direktorium. Jo žentas ginklų pramonės vadovas ir dviejų Hong Kongo firmų direktorius, kitas žentas vadovauja brangiųjų metalų valstybinei įmonei. Viena duktė vicepirmininkė valstybės mokslo ir technologijos komisijoje. Jauniasia dukra-rašo jo biografiją ir vadovauja tėvo sekretariatui.

Įvykiai Irake parodė, kad dažnai negalima pasitikėti net ir artimaisiais šeimos nariais. Birželio mėn. pabaigoj Persijos įlankoje esančioje Kvataro šeikystėje su puse milijono gyventojų staiga pasikeitė valdovas. Šeikas Khalifa al Thani protestuodamas pasitraukė. Emiru tapo jo sūnus šeikas Hamad. Pasitaiko ir tokių juokingų aplinkybių, kaip Indijoje, kur žmonės prisimena ir garbina Gandhi dinastiją. Kongreso partijos vadai bando į politiką įtraukti Rajiv Gandhi našlę Sonia Gandhi, nors ji, gimusi Italijoje, visai nenori politikuoti, o tik būti gera motina dviem vaikams: Rahu-lui ir Privankai, kurie su Gandhi pavarde vieną dieną gali tapti Indijos vadais.

Grįžtant prie Irako padėties ir tarptautinių sankcijų, Vatikano delegacija, dalyvavusi Liepos 4-6 tarptautinėje konferencijoje Irako sostinėje Bagdade, pasisakė prieš Irakui taikomas ekonomines sankcijas. Vatikano delegacijai vadovavo Krikščionių vienybės sekretoriato galva kardinolas Edward Cassidy. Dalyvavo ir popiežiaus nuncijus Irake ir Jordane arkivyskupas Guiseppe Lazzaratto. Jiedu pasmerkė sankcijas, nuo kurių kenčia vaikai ir paprasti šalies gyventojai. Trūksta vaistų, maisto produktų ir nėra vilties sustabdyti infliaciją. Ligoninės pilnos išbadėjusių žmonių. Kenčia ir krikščionys, kurie sudaro 5 nuoš. Irako gyventojų.

TRUMPAI

• Kinijoje organizuota Tarptautinė Moterų konferencija atkreipė pasaulio dėmesį į moters padėtį. Pripažįstama, kad padėtis gerėja, tačiau ne visur. Rusijoje 1991 m. buvo užmušta 5,300 moterų, žuvusių nuo savo vyrų rankos. Pernai užmušimų jau buvo 14,000. Šiemet bus dar daugiau. Kalugos mieste advokatė Liubov Michailova įsteigė naują organizaciją, kovoja už moterų teises. Rusijos parlamente moterys sudaro 11 nuoš. atstovų. Sakoma, kad moterys bandys turėti kandidatę į prezidentūrą.

• Kinijos karinis teismas nubaudė iš Amerikos į Kiniją atvykusi buvusi politinį kalinį, JAV pilietį Wu 15 metų kalėjimo už šnipinėjimą ir tuoj ištrėmė jį iš Kinijos teritorijos. Prezidentas Clintonas paskelbė, jog šį rudenį jis turės oficialų susitikimą su Kinijos prezidentu. Kinijos ambasadorius Londone Ma Yuzhen paskelbė, jog dabartinius įtampimus tarp Kinijos ir Vakarų valstybių sukėlė daugiausia vakariečių kalbos apie Taivano nepriklausomybę. Kinija neturinti nieko prieš Taivano ryšius: kultūrinius, ekonominius ar kitus su pasaulio šalimis, tačiau tarptautinė bendruomenė pripažįsta ir toliau turi pripažinti, kad tėra viena Kinija.

• Grupė Izraelio rabinų paskelbė, jog kareiviai gali neklausyti vyresniųjų įsakymų, jei jie liečia naujakurių Vakarų krante išsklaidymą ar pašalinimą. Kariuomenės vadovybė paskelbė, jog religinės taisyklės neliečia karininkų įsakymų. Vienas kareivis, paklauses rabinų, jau buvo pašalintas iš kariuomenės ir nubaustas.

• Atlanto sala Bermuda referendumu nutarė toliau likti britų kolonija. Net 75 nuoš. pasisakė prieš salos nepriklausomybę.

LINAS VYŠNIONIS Advokatas

Telefonas (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts, OH 44143

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus.
Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.
Komerčinės siuntos pagal susitarimą.
MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiūsime smulkia informaciją.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

Experienced Cook Days, Behind Gateway Apres Vous Cafe

2120 East 4th St. Cleveland
Apply in person.
241-0888

Dishwashers - Days Apres Vous Cafe

2120 East 4th St.
Cleveland Behind Gateway
-Apply in person - 241-0888

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available - worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

BEREIKALINGOS PRIEKABĖS

Labai nustebau radęs š.m. rugpjūčio 18 d. "Darbininko" 31 Nr. priekabų ir užgaulių man laišką dėl "Tauta ir Tautinė Ištikimybė" autoriaus. Laiško autorė J. Damušienė rašo: "Jei tai būtų rašęs jaunas, dar mokslus einantis lietuvis jaunuolis, būtų lengvai priimtas jo nežinojimas, bet... čia jau kitas reikalas". Vadinasi, esu subrendęs ir nedovanotina klaida.

Taip. Mano straipsnyje "Esame tos pačios tautos vaikai", kuris buvo išspausdintas "Drauge" š.m. birželio 17 d. įsivėlė klaida. Cituoju: "Suglauskim gretas bendram darbui", kaip pastebi dr. Kazys Grinius savo knygoje "Tauta ir Tautinė Ištikimybė", o turėjo būti: "kaip pastebi dr. Juozas Girnius"...

Kai pavėluotai skaitydamas laikraštyje savo paties straipsnį, pastebėjau pavardžių sumaišymą, tuoj pasirodė "Drauge" Jurgio Girmiaus laiškas, kuris atkreipė dėmesį į įsivėlusią klaidą ir tuo pačiu paaiškino, kad toks pavardžių sumaišymas spaudoje galimas. Kadangi ta mano kalba buvo pasakyta Tautinėse kapinėse, kapų puošimo dieną 1995 m. gegužės 28 d., prie J. Pakalkos pastatyto Sibiro tremtiniams prisiminti paminklo ir ėjo per dvi rankas, kol pasiekė spaudą, kaltininko neieškojau ir pasitenkinau Jurgio Girmiaus paaiškinimu. (Kalbos originale parašyta dr. Juozas Girnius).

Bet J. Damušienei to neužteko. Po dviejų mėnesių tą "numirusį" klausimą vėl kelia iš naujo, tik šį kartą "Darbininke".

Norėčiau priminti J. Damušienei, kad a.a. dr. Juozas Girmis asmeniškai gerai pažinojau. Jo knygą "Tauta ir Tautinė Ištikimybė" esu du kartus atidžiai perskaitęs, labai teigiamai vertinu ir esu pasidaręs nemažai ištraukų, kurias, pasitaikius progoms, panaudoju paskaitose.

Paskutinį kartą buvau sutikęs a.a. dr. Juozą Girmį St. Petersburg, FL. 1993 m. Vasario 20 d. per Vasario 16-tos dienos minėjimą, kur buvau pakviestas su paskaita. Po minėjimo a.a. dr. Juozas Girmis mane pasveikino už gerą paskaitą, kurioje irgi naudočiau citatą iš jo knygos "Tauta ir Tautinė Ištikimybė".

Todėl J. Damušienės paaiškinimai ir pamokymai, kas yra a.a. dr. Juozas Girmis ir kas ta knyga "Tauta ir Tautinė Ištikimybė" man nereikalingi. A.a. dr. Juozas Girmis, paskaitęs tą sakinį, tikrai nebūtų, pagal J. Damušienę "skaudžiai" nusišypsąjęs, nes būtų supratęs, kad tai įvyko klaida – pavardžių sumaišymas.

J. Damušienei patarčiau dar likusią energiją panaudoti aktualesniams rašiniams, negu kabinėtis prie jau užmiršto reikalo.

dr. Leonas Kriaučeliūnas

2,400,000 DOLERIŲ DEMOKRATIJAI BALTIJOS VALSTYBĖSE UGDYTI

JAV – Baltijos fondas, įveikęs stiprius konkurentus, atvirose varžybose laimėjo 2,400,000 dolerių Amerikos valdžios dotaciją (grant) demokratijai Baltijos valstybėse per nevyriausybines organizacijas (NGO) ugdyti. Sutartį su USAID (U.S. Agency for International Development) pasirašė JAV-Baltijos fondo prezidentas Linas Kojelis.

Ši programa, pavadinta "Democracy Network", remia stiprins Baltijos valstybių nevyriausybines organizacijas, kad pajėgtų pačios savarankiškai išsilaikyti ir vykdyti nepriklausomą rolę demokratizacijos, laisvos rinkos, gamtos saugos, socialinių poreikių bei sveikatos apsaugos srityse. Išsivadavusios iš centralizuotos komunistinės sistemos palikimo, tos organizacijos ilgainiui, kaip visose

normaliose demokratijose, sugebės veikti pačios ir sudaryti koalicijas, kad krašto gerovei paveiktų vyriausybės politiką ir parlamentų kuriamas teisėtvarkas. Tų organizacijų veiklą finansuos JAV – Baltijos fondas, bet reikalaus pateisinti padarytų išlaidų kiekvieną centą kaip kad pats JAV – Baltijos fondas duoda atskaitomybę dotacijų davėjams.

Visi lietuviai "Democracy Network" programai vykdyti gali rekomenduoti jau veikiančias ar besikuriančias organizacijas ir pajėgius sąžiningus ir idėjomis turtingus asmenis. Rekomendacijas svarstys autoritetingų žmonių komisijos. Motyvuotus siūlymus siųsti: Ms. Ashley Owen, c/o US-Baltic Foundation, 1121 Connecticut Ave., N.W., Suite 506, Washington, DC 20077-9640.

J. Kojelis

RESTORANAS ROJUS ARKA

M. Daukšos g. 3, VILNIUS, tel. 220625
Tarp Aušros Vartų ir Vilniaus gynybinės sienos
ATIDARYTA nuo 11 iki 23 val.
Lietuviški valgiai ir gėrimai, karštų valgių kainos nuo 4 iki 16 litų

V PASAULIO LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNĖSE DALYVAVO VISA TARAŠKŲ ŠEIMA

Barboros ir Vinco Taraškų šeima keliavo šią vasarą į Lietuvą, dalyvauti V Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse. Keturi jų vaikai tiesiogiai dalyvavo kai kurių sporto šakų varžybose. (Taraškų šeima dalyvavo ir IV Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse 1991 m.).

Nuo liepos 30 iki rugpjūčio 5 d. žaidynės trylikoje sporto šakų vyko visoje Lietuvoje. Dalyvauti jose galėjo visi lietuvių kilmės asmenys. Sportininkai atvyko iš viso pasaulio.

žuvys nebuvo didelės. Tačiau buvo skiriami už sugautos žuvies rūšį ir skaičių, pagautą per dvi varžybų dienas. Laimikis buvo vidutinis – Vincas ir Matas kartu pagavo 90 žuvų. Maloniausia šiose varžybose buvo tai, kad labai greitai tarp sportininkų užsimezgė nepaprastai nuoširdi draugystė, nenutrūkusį vėliau per visas žaidynes.

Duktė Veronika (17 m.) ir sūnus Pilypas (15 m.) buvo jauniausi plaukikai žaidynėse 1991 metais. Šiemet jie

Pilypas taip pat varžėsi keturiose rungtyse ir visose buvo vienas iš 20 geriausių: laisvu stiliumi 50 ir 100 m jis nuplaukė atitinkamai per 28.33 ir 1:02, 100 m. peteliške – 1:10,98 ir 200 m kompleksiniu – 2:41.37.

Grįžęs iš Lietuvos, po savaitės, rugpjūčio 12 ir 13 dienomis Pilypas dalyvavo Suburban Swim League (SSL) čempionate Richmond Heights ir Willowick miestuose. Tenai jis sumušė 3 Willowick miesto rekordus, pasiektus 1976-1977 metais. SSL čempionate Pilypas laimėjo aukso medalį plaukdamas laisvu stiliumi 200 m (2:16.30) ir sidabro medalius 100 m distancijoje peteliške (1:06.62) ir 200 m kompleksinio plaukimo (2:29.76). Taigi, jis paskutinius metus Wickliffe plaukimo komandoje baigė labai sėkmingai.

Veronika ir Pilypas plaukimo sportu užsiima nuo jaunų dienų ir ne vieną kartą jie atstovavo savo mokyklą įvairiose varžybose.

B.T.

Korp! Neo-Lithuania

Chicagos padalinio sueiga įvyks 1995 m. rugsėjo 10 d. 1-mą val. p.p. Balzeko Kultūros muziejaus Gintaro salėje – 6500 S. Pulaski Rd.

Padalinio valdyba prašo visus jaunesniusius ir vyresniusius kolegas gausiai suieigoje dalyvauti, nes reikia daug svarbių reikalų aptarti.

MADŲ PARODA

Pasaulio lietuvių centro, Lemonte madų paroda "Rudens simfonija" įvyks spalio 15 d. 12 val. p.p. Centro didžiojoje salėje. Komitetui vadovauja Irena Kriaučeliūnienė. Rezervacijas priima Genė tel. 708-279-1717.

Taraškų šeima V Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse Vilniuje. Pirmoje eilėje iš k.: tėvai – Barbara ir Vincas ir duktė Veronika; antrėje – sūnūs: Pilypas, Matas ir Vincas.

Žaidynės prasidėjo sportininkų paradu per Vilnių į stadioną, kur įvyko jų iškilmingas atidarymas. Žaidynės baigtos ir jų vėliava nuleista buvo Kaune.

Du vyresnieji sūnūs – Vincas ir Matas – dalyvavo meškeriojimo varžybose, vykusiose Elektrėnuose, viename iš ežero kanalų. Tas kanalas nėra gilus, todėl ir

tikėjosi patekti į dešimtuką geriausiųjų. Tarp kitko, jie buvo vieninteliai plaukikai iš JAV. Veronika dalyvavo keturiose plaukimo rungtyse, laimėdama antrą vietą plaukiant laisvu stiliumi 50 m (29.46) ir 100 m (1:05) ir ketvirtąją vietą 100 m nugara (1:16.19). 200 m kompleksiniu plaukimu ji baigė per 2:53.

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. #103
(Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

OFFERING CORPORATE AND LEISURE TRAVEL

Siūlome geriausius skrydžius į Pietų Ameriką, Australiją, Vakarų Europą. Kelionės laivais į Karibų salas.

ŽVAIGŽDUTĖ MOTIEJŪNIENĖ
kelionių specialistė

RITA STAŠKUTĖ
kelionių specialistė

Skambinkite arba aplankykite mus ir mes padėsime suplanuoti Jūsų kelionę. Clevelande bilietus pristatome į namus.

KELIONĖS Į LIETUVĄ
* visuomet geriausiomis kainomis *

SKRYDŽIAI SU FINNAIR
SAS, Lufthansa, KLM, LOT Polish

Mes atstovaujame Lithuanian Air (LAL)

CLEVELANDE ir apylinkėse

DĖMESIO PENSININKAMS

Pirmas po atostogų suėjimas įvyksta 1995 rugsėjo mėnesio 7 d. Lietuvių Namų viršutinėje salėje.

Įvykusios dvi išvykos buvo labai sėkmingos, trečioji bus į Pittsburghą, kuri bus nemažiau įdomi.

Liepos mėnesio 23 d. įvykusi gegužinė buvo gausi dalyviais ir loterijos laimėtojais, nes loterija buvo gana turtinga.

50 METŲ

Prieš 50 metų Algimantas ir Ruth Dailidė sukūrė šeimą. Užaugino du sūnus Vytautą-Kazimierą ir Algimantą-Jurgį ir aštuonis anūkus.

Šiuo metu Algimantas, apkaltintas dėl bendradarbiavimo su naciais II Pasaulinio karo metu, gina savo teises į JAV pilietybę nelygioje kovoje su OSI.

Visi draugai ir rėmėjai kviečiami rugsėjo mėn. 10 dieną, sekmadienį, 10:30 v.r. kartu pasimelsti šv. Mišių metu šv. Jurgio parapijoje (6527 Superior Ave.)

A.D.

TARYBOS POSĖDIS

Sekmadienį, rugsėjo 10 d., po Žolinės iškilnių parapijos salėje yra šaukiamas Clevelando šv. Jurgio parapijos tarybos posėdis. Visi tarybos nariai yra kviečiami dalyvauti.

SENOLIŲ VAIKŠTYNĖS

Clevelando Metroparkų draustiniuose šį rudenį bus senoliams vaikštynės, kurias praves gamtininkai. Kiekviena iškyla prasidės 10 val. ryto. Jų datos ir vietos:

Antradienį, rugs. 26 d., Rocky River Nature Center, Rocky River Res.

Penktadienį, spalio 13 d., Lewis Road Riding Ring, Rocky River Res.

Pirmadienį, spalio 23 d., Rocky River Nature Center, Rocky River Res.

Ketvirtadienį, lapkričio 2 d., Berea Falls Overlook, Rocky River Res.

Antradienį, lapkr. 21 d., Codrington Shelterhouse, Bradley Woods Res.

Vaikštynės truks apie 1 val., nuo pusės iki vienos mylios nuotoliais, parkų takais. Informacijai ir susitikimo vietai rasti, skambinkite: 216/734-6660. Ger. J.

VASAROS GEGUŽINĖ

Rugpjūčio 20 d. daktarų Dainiaus ir Romos J. Degesių sodyboje, Gates Mills, Oh., įvyko Ohio Lietuvių gydytojų draugijos vasaros gegužinė. Ankstyvą popietę suvažiavo draugijos nariai su šeimomis ir svečiais. Pasitaikė kaitri diena, tačiau sodybos medžių pavėsyje visi maloniai praleido laiką, dalinosi

kelionių išpuodžiais, gaivino si turiais gėrimais. Mokytoja Irena Gedrienė, neseniai grįžusi iš Lietuvos, papasakojo išpuodžius iš APPLE kursų Lietuvos mokytojams. Ji parvežė lauktuvių lietuviškų dainų juostelę. Visiems buvo malonu pasiklausti tų

dainų. Mažiesiems gegužinės svečiams nepaprastai patiko baseinas.

Puikias vaišes parengė OLG draugijos pagalbinis vienetas. Dr. Dainius D. Degesys yra OLG draugijos pirmininkas. Jam ir jo žmonai dr. Romai gegužinės dalyviai dėkingi už malonią viešnagę gamtoje. Ger. J.

Ohio Lietuvių gydytojų draugijos gegužinės dalyviai d-rų D. ir R. Degesių sodyboje. G. Juškėno nuotr.

PARENGIMAI

1995 M.

• RUGSĖJO 9-10 d.d., Š.Amerikos baltų ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės, Cuyahoga Community College, Western Campus, Parma, Ohio. Rengia LSK Žaibas.

• RUGSĖJO 30 d. Clevelando Baltų Komitetas rengia baltų bendravimo vakarą Lietuvių Namuose.

• SPALIO 7-8 LIETUVIŲ DIENOS rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

• SPALIO 22 d. DIRVOS 80 metų jubiliejus.

• LAPKRIČIO 12 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 - 3:30 p.p.

• LAPKRIČIO 18 d. Kariuomenės Šventės minėjimas. Lietuvių Namuose.

• GRUODŽIO 17 d. "Singing Angels" choro koncertas trečią val. po pietų Dievo Motinos parapijoje.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios - Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

• GRUODŽIO 31 d. NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS Lietuvių namų salėje.

**Atnaujindami
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai aukojo:**

Svirskis B.D., Brockton	10.00
Karsokas A., Carnegie	5.00
Račiukaitis P., Baltimore	10.00
Bačanskas V., Baltimore	10.00
Skridulis A., Dayton B.	20.00
Žitkus H., Jupiter	20.00
Kynas L., St. Petersburg	5.00
Degesys D., Gates Mills	20.00
Saikus J., Cleveland	10.00
Švarcas V., Seven Hills	10.00
Bironas J., Livonia	10.00
Valys V., Detroit	10.00

Džigas V., Omaha	20.00
Adomaitis J., Canada	20.00
Polikaitis C., Midlothian	10.00
Rastenis J., Euclid	10.00

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS

Anglų, kaip antrosios, kalbos (English as a Second Language ESL) pamokos pradedantiems, vidutiniokams ir pažengusiems pradedamos nuo pirmadienio, 1995 m. rugsėjo 11 d.,

Išmoksitė gerą anglų tarimą, gramatiką, rašymą, viskas veltui. Skambinkite:

Catherine Thomas, 371 7138

Atlanta

Import-Export Inc.

2719 West 71 street, Chicago, IL 60629

Tel. (312) 434-2121 (800) 775-SEND

Mūsų Atstovas Clevelande:

**Dainius Zalensas
LITMA I.E.**

639 East 185 th Street
Cleveland Ohio 44119

Tel. (216) 481-0011

Greitas Siuntinių Persiuntimas

Air Cargo, Laivu

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ

RUSIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ

**Pasiteiraukit dėl Amerikietiško maisto
komplektų**

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 **481-6677**

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

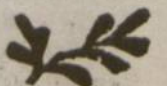

Broker **RITA MATAS** - G.R.I. - state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

DIRVA

I VISUS GEROS VALIOS ŽMONES (Dėl pagalbos Tilžės bažnyčios statybai)

Tilžės (dabartinis Sovietskas) miestas Lietuvių tautos istorijoje užima svarbią vietą ir dabartiniu metu jame gyvena nemažai lietuvių.

Prieš II pasaulinį karą Tilžėje buvo dvi katalikų bažnyčios, tačiau po karo neliko nė vienos. Todėl labai sunkioje būklėje atsidūrė katalikai.

Pastaraisiais metais, intensyviai irstant sovietinei sistemai, pradėjo atgyti kultūrinis gyvenimas ir Tilžėje. 1991 metais įkurta Tilžės Katalikų parapija. Pastovių patalpų bendruomenė neturi, todėl dėl sunkių nuomos sąlygų (jos dažnai keičiamos) kartais tenka naudotis net bendruomenės narių gyvenamaisiais butais. Tačiau bendruomenė aktyviai dirba ir viską daro, kad būtų atstatyta bent viena, prieš karą buvusi, bažnyčia. Tilžės "Kristaus Prisikėlimo" bendruomenės ir Karaliaučiaus katalikų bažnyčios prašymu, Tilžės (Sovietų) miesto administracija 1992 m. leido atstatyti bažnyčią, stovėjusią Iskros ir Mamino – Sibiriako gt. kampe, 12 arų sklype.

Skubiai ir operatyviai buvo parengtas bažnyčios atstatymo projektas, nustatyta tvarka suderintas su Tilžės (Sovietų) administracija ir Kaliningrado srities architektūros tarnyba, atlikta projekto ekspertizė, bei gautas leidimas statybai.

Praktiškai bažnyčios atstatymo darbai pradėti 1993 metų lapkričio mėn. 12 d. Darbus vykdo statybinių organizacijų konkurso laimėtoja Šiaulių UAB – "Akmena", prižiūrint parapijos klebonui kun. Anuprui Gauronskui, bažnyčios komitetui ir Gervėčių statybos klubo direktoriui V. Platūkiui.

Statyboje jau atlikti šie darbai: pilnai įrengtos inžinerinės komunikacijos, bažnyčios ir administracinio pastato pamatai, sumūrytos sienos ir kai kurie kiti statybos darbai...

Tilžės katalikų bendruomenės ir visi Karaliaučiaus krašto lietuviai labai dėkingi visiems finansiškai rėmusiems šiuos darbus.

Pastaruoju metu statybos darbai tęsiasi ir per kelis mėnesius galėtų būti uždengtas bažnyčios stogas, sudėtos durys, langai ir atlikti kiti darbai, jei atsiras gerųjų žmonių kurie mus finansiškai parems.

Visos iki šiol suaukotos lėšos pilnai išnaudotos.

Mūsų viltys pilnai užbaigti bažnyčios statybos darbus Jumsy Gerieji Žmonės. Pilnai tikime Jūsų gerumu ir parama. Iš anksto dėkojame ir meldžiamės už Jus.

*Su gilia pagarba ir broliška meile
Tilžės Kristaus Prisikėlimo
parapijos parapijiečiai ir klebonas
kun. Anupras Gauronskas.
Parapijos komiteto
pirmininkas V. Narušas.*

Informacija apie Tilžės bažnyčios statybą teikiama šiuo adresu: Kun. Anupras Gauronskas
Liesopilnaja gt. Nr.72.
236006, Kaliningradas, RUSIJA
Tel. & Fax. 80112-43-79-32

PAVYZDŽIAI

užpildyti perlaidoms, pervedant pinigus į vieną iš trijų pasirinktų bankų Amerikoje
Tilžės bažnyčios statybai

1. Pay to AMERICAN EXPRESS BANK, New York AEIB US 33, USD account 722413 for credit Bank of Lithuania, Vilnius, for further credit to Anupras Gauronskas, Vilnius account No. 07073874
American Express Bank, New York USA. AEIB US 33

2. Pay to BANKERS TRUST COMPANY, New York BKTR US 33 USD account 04-094-649 for credit Bank of Lithuania, Vilnius, for further credit to Anupras Gauronskas Vilnius account No 07073874
Bankers Trust Company, New York USA BKTR US 33

3. Pay to CITI BANK, New York CITI US 33, USD account 36016952 for credit Bank of Lithuania, Vilnius account No. 07073874 Vilnius, for further credit to Anupras Gauronskas. CITI BANK, New York USA CITI US 33

Perlaidos iš Kanados

Pay to CANADIAN IMPERIAL BANK OF COMMERCE, Toronto, CIBC CATT CAD 1810618 for credit Bank of Lithuania, Vilnius account No 07073874 Vilnius, for further credit to Anupras Gauronskas.
CANADIAN IMPERIAL BANK OF COMMERCE, Toronto
CIBC CA TT CAD

PATVIRTINTA BENDRADARBIAVIMO SUTARTIS

Lituanistikos tyrimo ir studijų centro direktorių taryba patvirtino valdybos pirmininko prof. dr. Jono Račkausko pasirašytą 10 metų bendradarbiavimo sutartį su Lietuvos M. Mažvydo nacionaline biblioteka Vilniuje. Ši sutartis įformina jau virš 5 metų vykstantį abiejų įstaigų pasikeitimą knygomis bei periodika ir iš Vilniaus atvykstančių profesionalų talpininkų darbuotą LTSC rinkiniuose Chicagoje. Bus toliau bendradarbiaujama ir išeivijos leidinių bibliografijos srityje. LTSC jau yra nusiuntęs 8 siuntas knygų ir kitų leidinių Lietuvos bibliotekoms per Mažvydo biblioteką, kuriai vadovauja direktorius dr. Vladas Bulavas.

LTSC inf.

JAV LIETUVIŲ JAUNIMO
SAJUNGA ruošia suvažiavimą šių metų lapkričio 24 ir 25 dienomis Chicagoje. Dėl informacijos skambinti 708-852-0460.

Brangiai Mamytei

A + A ONAI URBAITIENEI

Amžinam poilsiui iškeliavus, jos sūnui VINCUI URBAIČIUI ir jo šeimai, giminėms ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir liūdime kartu

Edas Anros
Juratė Balašaitytė
Aurelija Balašaitienė
Izabelė Jonaitienė
Mylija ir Vytautas Nasvyčiai
Rimgailė ir Donatas Nasvyčiai

BALF'o DIREKTORIŲ SUVAŽIAVIMAS

Suvažiavimas, pakviesamas St. Petersburgo, Florida, BALF'o skyriaus valdybos ir balfininkų (skyriaus pirm. ir direktorė dr. Aldona Valienė, ir direktorė Aldona Grininė), įvyks St. Petersburgo, Fl. Lietuvių klubo namuose lapkričio mėn. 9 d., ketvirtadienį.

Po iškilmingai atšvęsto BALF'o 50-mečio jubilėjaus, kuris praėjo gyvosios

Lietuvos šauksmo pagalbos ženkle, šis pirmasis direktorių suvažiavimas pademonstruos, kokį milžinišką labdaros darbą atlieka BALF'as, pasipuošęs lietuviškos veiklos vienybės ženklu, žodžiais: "BENDRAS" ar "UNITED". Šią mūsų vienybę išlaikė ilgametė BALF'o pirmininkė Marija Rudienė (Marija Rudis) ir balfininkai.
Vyt. Kasniūnas

V Pasaulio lietuvių sporto žaidynes prisimenant

V Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse dalyvavo Chicagos "Neries" tinklininkės, su komandos treneriu Zigmū Žiupsniu (kairėje). Jos pasipuošė žaidynių sidabro medaliais.
Nuotrauka iš Ed. Šulaičio archyvo.

Šiaurės Amerikos lietuvių ledo ritulio jungtinė komanda iš V Pasaulio lietuvių sporto žaidynių Lietuvoje parsivežė sidabro medalius.
Nuotrauka iš Ed. Šulaičio archyvo.